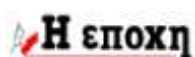

ΑΠΟ ΤΗ ΓΗ ΣΤΗ ΣΕΛΗΝΗ

μια ταινία κινουμένων σχεδίων του Άγγελου Σπάρταλη
βασισμένη ελεύθερα στο ομώνυμο βιβλίο του Ιούλιου Βερν

άρθρα και συνεντεύξεις

**Ο Έλληνας Σκηνοθέτης
που Παραδόθηκε στη Γοητεία του Animation**

γράφει η Ντέπυ Κουρέλλου

Δημοσιεύτηκε στο vice στις 19 Μαρτίου 2014

<http://www.vice.com/gr/read/o-skinothetis-pou-paradothike-sto-animation>

Ο Ταγματάρχης Μάστον και ο Συνταγματάρχης Μπλόμσμπερυ αναπολούν τις ένδοξες μέρες του πολέμου. Τώρα που η Ειρήνη βασιλεύει νιώθουν πλήξη. Αποφασίζουν να διασκεδάσουν την ανία τους με μια συστημένη οβίδα στη Σελήνη. Το γιγαντιαίο κανόνι μήκους 300 μέτρων χύνεται μέσα στη Γη. Στην κατασκευή του συμμετέχουν ο Χέντριξ, η Μέριλιν, ο Πρίσλεϋ, ο Λένον, ο Μότσαρτ, οι 7 νάνοι και φυσικά ο Superman.

Ο δημιουργός τρελάθηκε και ένα από τα λιγότερο δημοφιλή, αλλά ταυτόχρονα το πλέον σουρεαλιστικό μυθιστόρημα του Ιούλιου Βερν, «Από τη Γη στη σελήνη», γίνεται η πρώτη ελληνική κινηματογραφική ταινία animation μεγάλου μήκους, από τον Άγγελο Σπάρταλη. Η πρώτη; Ναι, η πρώτη.

«Δεν είναι εμπορικό είδος το animation ακόμα στην Ελλάδα. Στο χωριό μας εμπορικό είδος είναι ο δωσίλογος. Έχουμε κινηματογραφιστές αλλά είναι στη διαφήμιση. Δεν μπορείς, όμως, το πρωί να διαφημίζεις μακαρούνες ή σερβιέτες και το βράδυ να κάνεις εμπόριο ή τέχνη. Δεν είσαι λεύτερος τότε, είσαι σύγχρονος δούλος, πολίτης σε ήπια καταστολή που φώναζε και ο κύριος Κορνήλιος» επισημαίνει ο κ. Σπάρταλης.

Με επιρροές από την σκοτεινή μελαγχολία του Τιμ Μπάρτον, στήνεται ένα εικαστικό πολύχρωμο παραμύθι με διαφορετικές τεχνοτροπίες κινουμένων σχεδίων και την τεχνική του κολάζ στο χέρι να δημιουργεί χαρακτήρες φτιαγμένους από φωτογραφίες και ζωγραφιές. «Είναι η εποχή μας. Να τ' ανακατεύεις όλα και για όλα. Η ταινία μας είναι και φωτογραφία και ζωγραφική και χαρακτική και γλυπτική αλλά και μουσική και πολιτική φυσικά. Και χοντρό γέλιο βέβαια. Πολλές από τις φωτογραφίες είναι δικές μας. Άλλες είναι από φωτογραφικά αρχεία μουσείων ή ιδιωτών και άλλες πάλι έχουν περισυλλεγεί από το διαδίκτυο και είναι "αγνώστων στοιχείων". Ένα χάος 75.000 φωτογραφιών δηλαδή, με τμήματα των οποίων κάναμε την ταινία μας».

Κάπως έτσι οι κινούμενοι ήρωες θυμίζουν ομιλούντα πορτρέτα του Τζόρτζιο Ντε Κίρικο σε μια ταινία που καταλήγει να είναι ...μιούζικαλ με τον Διονύση Σαββόπουλο να συναντά για πρώτη φορά τον Ψαραντώνη. «Είναι άρχοντες και οι δύο. Μας βάλανε τη χάρη τους στην ταινία μας χωρίς κανένα όφελος. Από ένστικτό».

Ευφυείς αναχρονισμοί δίνουν στον πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών την όψη του Ντόκτορ Νο και τη φωνή του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Ο Βερν γράφει «μη νομίζετε ότι οι 36 Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είναι και τόσο Ηνωμένες. Οι Τεξανοί κατηγορούν το Μαϊάμι ότι έχει χολέρα, το Μαϊάμι κατηγορεί τη Νέα Υόρκη ότι έχει τύφο και πάει

λέγοντας». Ο Σπάρταλης πιάνεται από την περιγραφή και για να μεταφέρει το αλαλούμ βάζει στους δευτερεύοντες ρόλους ζακυνθινές, κοζανίτικες και ποντιακές προφορές.

Αυτοφλεγής, ο Άγγελος Σπάρταλης είναι κυρίως ζωγράφος, κινηματογραφιστής και videoartist. Απόφοιτος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (Μηχανολογία-Αεροναυπηγική) μεγάλωσε στην Κρήτη και στο Ντίσελντορφ της Γερμανίας και ζει στον Άγιο Νικόλαο και στην Αθήνα. Χρειάστηκε πέντε χρόνια για να ολοκληρώσει το «Από τη Γη στη Σελήνη». Προέκυψαν προβλήματα ή ο οίστρος της τελειομανίας έδινε παράταση στο deadline; «Πέντε χρόνια δεν είναι πολλά για ένα κινηματογραφικό έργο κινουμένων σχεδίων. Συμβαίνει συχνά -αν προκύψουν προβλήματα ή ακόμα και χωρίς τα προβλήματα- μια τέτοια ταινία να πάρει και δεκαετία να ολοκληρωθεί. Ακόμα χειρότερα, μπορεί να μην τελειώσει και ποτέ. Εμείς δεν αντιμετωπίσαμε κανένα σοβαρό απρόοπτο, γι' αυτό και μπορέσαμε και ολοκληρώσαμε πάνω στην πενταετία».

Επειδή η ταινία είναι animation δεν σημαίνει πως απευθύνεται σε παιδιά. Όπως και το βιβλίο, είναι μια αλληγορία.

«Η ταινία απευθύνεται σε ενήλικες και σε παιδιά που τα 'χουν μεγαλώσει χωρίς πολύ βία και είναι πάνω από εννιά (ας πούμε ένα νούμερο εδώ για να συνεννοούμαστε). Στην ταινία μιλάμε για τη φιλία, για το νόημα του να 'σαι πιστός στους φίλους σου ακόμα κι όταν ξέρεις ότι κάνουν λάθος, ακόμα κι όταν νιώθεις ότι συχνά φέρονται σαν να είναι εννιά χρόνων. Συμβολισμοί πολύ δεν υπάρχουν αν και φίλοι που εκτιμώ ορκίζονται πως αναγνώρισαν εκατομμύρια σύμβολα στην ταινία μας».

Όλο και περισσότεροι καταξιωμένοι κινηματογραφιστές, ο καθένας μια κατηγορία μόνος του, από τον Τιμ Μπάρτον έως τον Γουές Άντερσον, παραδίδονται στην γοητεία και το στοίχημα του animation, την στιγμή που η Pixar είναι ένας σαρωτικός κολοσσός ο οποίος δημιουργεί ουρές στα κινηματογραφικά ταμεία.

«Η Pixar είναι μια τεχνολογική και εμπορική επανάσταση. Αυτό. Και το ξέρουν και το κάνουν καλά. Αλλά βαριέεεεεεμαι! Ξέρεις γιατί κάνω σινεμά; Γιατί δε μ' αρέσουν οι ταινίες που βλέπω. Αλλιώς θα 'λεγα: "Αχ, να, τι ωραίο ταινιάκι αυτό!". Και μετά θα έφτιαχνα μπισκότα, ή κάτι τέτοιο. (Ούτε τα μπισκότα που κυκλοφοράνε μ' αρέσουν, της μάνας μου είναι πολύ καλύτερα)».

Μικρός όμως δεν μπορεί «Μίκι Μάους» θα έβλεπε. «Εμείς στην Κρήτη τα λέμε Μπαρμπαδάκια. Έβλεπα Μάγια Μέλισα, Σπορτ Μπίλυ και Γκαλάκτικα».

Και μια και ο λόγος για Κρήτη, τι κάνει εκεί, στην Αθήνα δεν είναι που συμβαίνουν όλα; «Ααα, θα πα ν' αυτοκτονή! Το τελευταίο σπουδαίο πολιτιστικό πράγμα που έχει συμβεί στην Αθήνα είναι η συναυλία των ΗΜΙΖ στο MIKE'S BAR πέρυσι (ήμουν εκεί). Όλα τ' άλλα είναι ή δήθεν ή πανάκριβα. Τι συμβαίνει στην Αθήνα; Ρωτάω και απαντάω μόνος μου: ΤΙΠΟΤΑ! Κάτι τρελές με μαλλί κομμωτηρίου και εγκέφαλο αντιστοίχου στυλ κι έτσι, φάση τύπου κάνουμε λέει, τύπου κι έτσι φάση τέχνη σιλ. Άπαραταμς! (μία λέξη). Στην Κρήτη τουλάχιστον έχουμε τα καζάνια μας. Κάσσετε εσείς στην Αθήνα να βλέπετε Μίκυ Φάουστ...»

Κι αυτός όμως δεν κάθεται και πολύ στην αγαπημένη Κρήτη. Ο Βερν κατάφερε να τον βγάλει εκτός συνόρων. «Έχουμε ήδη πάει στο Cinanima στην Πορτογαλία και τώρα ορμάμε στο Holland Animation Film Festival (στην Ολλανδία) όπου έχουμε και σκοπό να πάρουμε το βραβείο στο διεθνές διαγωνιστικό τμήμα (μεγάλη τιμή για μας και που

συμμετέχουμε και μόνο αλλά και το βραβείο δε θα 'ναι κακό!). Ξέρεις, τα βραβεία είναι μια σαχλαμάρα, ένας προτεσταντικός ανταγωνισμός για τη θεσούλα, αλλά όταν τα 'χεις στην τσέπη, δε θες τίποτα άλλο, λες "είμαι το τάδε βραβείο" και οι άλλοι λένε «Ααααα!».

**«Από τη γη στη σελήνη»
με Ψαραντώνη, Σαββόπουλο, «κολάζ animation» & θέατρο σκιών**

Του Γιάννη Δηράκη

Δημοσιεύτηκε στο sevenart στις 28 Ιουνίου 2013
<http://www.sevenart.gr/news-detail.php?catid=15&id=2886>

Το "Από τη γη στη σελήνη" του Άγγελου Σπάρταλη είναι η πρώτη Ελληνική μεγάλου μήκους κινηματογραφική ταινία κινουμένων σχεδίων. Ξεκίνησε να σχεδιάζεται το καλοκαίρι του 2008 και ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2013. Έχει διάρκεια 87 λεπτά. Βασίζεται στο ομώνυμο βιβλίο του Ιούλιου Βερν (Jules Verne, "De la Terre à la Lune", 1865) και εστιάζει κυρίως στην χιουμοριστική αλλά και καυστική κριτική που κάνει ο Βερν στους πολεμοχαρείς όλου του κόσμου χωρίς να ξεχνά να εξάρει παράλληλα και την απaráμιλλη γενναιότητα τους. Είναι μία «χειροποίητη» ταινία που κλείνει το μάτι στην υψηλή αισθητική και στο χοντρό γέλιο.

Η πρώτη μου επαφή με την ταινία έγινε μέσω του ερμηνευμένου απ' τον μεγάλο Ψαραντώνη τραγουδιού "Η Σκάλα" που βρήκα τυχαία στο [youtube](https://www.youtube.com/watch?v=...) και αμέσως επιδίωξα μια συνάντηση με τον σκηνοθέτη, προκειμένου να με κατατοπίσει για την ταινία του. Αυτή η συζήτηση που είχαμε σε ένα καφέ στα Εξάρχεια σε συνδυασμό με το πληρέστατο site της ταινίας (<http://www.spartalis.gr/moon/>) έφεραν σαν αποτέλεσμα το άρθρο που ακολουθεί για μία από τις πιο ενδιαφέρουσες ελληνικές παραγωγές της επόμενης κινηματογραφικής σεζόν.

Ο παρεξηγημένος Ιούλιος Βερν

Ένα απ' τα στοιχεία που έκαναν εντύπωση στον Σπάρταλη όταν ξαναδιάβασε πριν 5 χρόνια το ομώνυμο βιβλίο του Ιούλιου Βερν, ήταν ο διάλογος μεταξύ δύο στρατιωτικών μετά το τέλος του αμερικάνικου εμφυλίου, στον οποίο λέει ο ένας «πρόσεξες ότι το μπαμπάκι ξαναφυτρώνει στους κάμπους;» για να του απαντήσει ο άλλος «γιατί, τα πένθιμα ρούχα που μένουν αχρησιμοποίητα στις ντουλάπες;». Ο Βερν έχει ένα χιούμορ που κατά το σκηνοθέτη έχουμε ξεχάσει. Κακώς νομίζουμε ότι έγραφε παραμυθάκια επιστημονικής φαντασίας.

Και γιατί τότε το "Από τη γη στη σελήνη" είναι από τα λιγότερο κινηματογραφημένα βιβλία του συγγραφέα; Το πρόβλημα είναι ότι έχει πάρα πολλούς διαλόγους, ευφυνείας μεν, αλλά δύσκολους στην οπτικοποίηση. Ο Σπάρταλης ξεπερνά αυτό τον σκόπελο, διατηρώντας το πνεύμα και τον εξαιρετικό λόγο του συγγραφέα, φροντίζοντας όμως ταυτόχρονα να διατηρεί το κινηματογραφικό ενδιαφέρον αμείωτο, με όχημα το χιούμορ: Προκειμένου να αναδείξει τις διαφορές που υπήρχαν τότε μεταξύ των αμερικάνικων πολιτειών,

χρησιμοποιεί στην ταινία του διαφορετικές προφορές. Έτσι, οι - δευτερεύοντες κυρίως - χαρακτήρες μιλάνε κρητικά, κοζανίτικα, ποντιακά, οι δε ινδιάνοι μιλάνε αρχαία ελληνικά κ.ό.κ.

Άλλο κωμικό στοιχείο είναι οι αναχρονισμοί, με στοιχεία απ' το μέλλον που εμφανίζονται εντελώς απρόσμενα: οι Beatles, οι μπολσεβίκοι, υπολογιστές, διακτινισμοί κλπ. Οι πρωταγωνιστές ξαφνιάζονται και οι ίδιοι μ' όσα συναντούν, για να το προσπεράσουν τελικά με ένα «συμβαίνουν αυτά». Σκοπός είναι να βγει γέλιο και να διατηρηθεί όσο γίνεται ο λόγος του Βερν.

Μαύρη κωμωδία στα όρια του μιούζικαλ

Με όσα είπαμε προηγουμένως, γίνεται εμφανές πως μιλάμε για μαύρη κωμωδία, το μιούζικαλ όμως από πού προκύπτει; Το "Από τη γη στη σελήνη" περιέχει πέντε πρωτότυπα τραγούδια που είναι σημαντικά για τη ροή της ταινίας, ερμηνευμένα από τον Ψαραντώνη και τον Διονύση Σαββόπουλο, σε στίχους του Άγγελου Σπάρταλη και μουσική της Ζηνοβίας Αρβανιτίδη. Μάλιστα, τόσο ο Ψαραντώνης όσο και ο Σαββόπουλος, είναι από τις ελάχιστες φορές που ερμηνεύουν τραγούδια άλλων.

Η ταινία κατά τον σκηνοθέτη, πατάει στο κοινό του Τιμ Μπάρτον. Περιέχει πληροφορίες οι οποίες δεν απαιτούν ακριβώς κάποια ειδική εκπαίδευση απ' τον θεατή, αλλά αν την έχεις, την χρησιμοποιούν. Κάποια κρυμμένα στοιχεία που θα εκτιμήσεις ιδιαίτερα αν είσαι μαθηματικός, μηχανικός, αστροφυσικός, ιστορικός ή καλλιτέχνης. Βέβαια, σε πρώτο επίπεδο η ταινία είναι ανοιχτή σε όλους και κυλάει χωρίς να την καταλάβεις, απορροφημένος απ' τις περιπέτειες των 4 βασικών και 30 συνολικά χαρακτήρων της.

«Κολάζ animation» και θέατρο σκιών

Πώς όμως ξεπερνάς ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων, χαμηλού προϋπολογισμού και τεχνικών αδυναμιών ώστε το αποτέλεσμα να μην είναι «φτωχό»; Πώς δημιουργείς τη σκηνή στην οποία 3.000 άνθρωποι παρακολουθούν την εκτόξευση του πυραύλου αν δεν είσαι η Pixar; Η δημιουργικότητα των συντελεστών έδωσε τη δική της απάντηση, με μια τεχνική που ονόμασε «κολάζ animation»: Η ταινία είναι φτιαγμένη με περισσότερες από 75.000 φωτογραφίες, κομμάτια έργων από πασίγνωστους ζωγράφους, φωτογράφους, του ίδιου του Σπάρταλη ή άλλων άγνωστων καλλιτεχνών, τα οποία βρέθηκαν στο διαδίκτυο, φωτογραφήθηκαν ή ζωγραφίστηκαν και κόπηκαν με την τεχνική του κολάζ, στο σημείο που το επιτρέπει η νομοθεσία.

Το ίδιο ισχύει και με τα πρόσωπα των πρωταγωνιστών. Βλέπεις ξαφνικά κάποιον και σου θυμίζει τον Μπραντ Πιτ, γιατί το μάτι και το μουστάκι είναι δικά του, αλλά το άλλο μισό πρόσωπο μπορεί να είναι του Τζόνι Ντεπ και τα μαλλιά του Ντι Κάπριο. Ο Σαββόπουλος για παράδειγμα, είναι ο μισός Σαββόπουλος κι ο άλλος μισός Μπομπ Ντίλαν. Ο Ψαραντώνης είναι μισός Ψαραντώνης και μισός Τζον Λένον.

Κι όχι μόνο «κολάζ animation» αλλά και μια δόση θεάτρου σκιών, δηλαδή τριασδιάστατα περιβάλλοντα με δισδιάστατους χαρακτήρες, οι οποίοι μάλιστα στρέφονται όπως ο Καραγκιόζης, πράγμα που δίνει μια ιδιαίτερη εικαστικότητα στην ταινία, ένα ενδιαφέρον

στην εικόνα, αλλά και το «μειονέκτημα» της ανυπαρξίας πίσω όψης. Εμφανίζεται μάλιστα κάποια στιγμή κι ο ίδιος ο Καραγκιόζης στην ταινία! Οι χαρακτήρες δεν έχουν πλάτη, όταν γυρίζουν πλευρά είναι μαύροι. Δύσκολο στο σχεδιασμό μεν, αλλά πολύ πιο εύκολο να το χειριστείς, μιας και απαιτεί λιγότερη μνήμη, λιγότερους δίσκους, λιγότερες ώρες rendering.

Και τώρα τι;

Η ταινία θα κάνει πρεμιέρα στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Αθήνας - Νύχτες Πρεμιέρας κι αμέσως μετά στο Animasyros 6.0 τον Σεπτέμβρη (θα είναι η ταινία έναρξης του φεστιβάλ) κι από το Δεκέμβρη του 2013 στη διανομή. «Φτωχά» πράγματα κι ωραία. Σε 2 αίθουσες το πολύ, με χαμηλό εισιτήριο και την ελπίδα να ανταποκριθεί ο κόσμος.

Το Flix ακολουθεί τον Άγγελο Σπάρταλη σ' ένα ταξίδι «Από τη Γη στη Σελήνη»

Της Πόλυς Λυκούργου

Δημοσιεύτηκε στο FLIX, στις 11 Σεπτεμβρίου 2013

<http://flix.gr/news/to-flix-akoloythei-ton-aggelo-spartalh-s-ena-taksi.html>

Με φόντο την ονειρική «Από τη Γη στη Σελήνη» του Άγγελου Σπάρταλη θα ανοίξει την αυλαία του το animasyros 06 στην Ερμούπολη της Σύρου, στις 27 Σεπτεμβρίου 2013. Ζητήσαμε από τον δημιουργό να μας πάρει μαζί του. Όχι στη Σύρο. Στην μεγάλη περιπέτεια του animation...

Με προϋπηρεσία στη σκηνοθεσία μικρού και μεγάλου μήκους, ο ζωγράφος, εικαστικός, videoartist, animator, πολυσχιδής καλλιτέχνης Άγγελος Σπάρταλης υπογράφει την πρώτη ελληνική κινηματογραφική animation ταινία μεγάλου μήκους, ένα πρότζεκτ πάνω στο οποίο δουλεύει αρκετά χρόνια.

Η υπόθεση του «Από τη Γη στη Σελήνη» μας επιστρέφει στην Αμερική του 1869 -έναν ολόκληρο αιώνα δηλαδή πριν την προσσελήνωση του Apollo 11- όπου οι πολέμοχαρείς αναπολούν το παρελθόν και θλιβονται γιατί ο πόλεμος έχει τελειώσει. Τότε ακριβώς έρχεται ο πρόεδρος του Τηλεβολικού Συλλόγου, ο σοφός Ίμπεϋ Μπαρμπικάν, να δώσει τη λύση ανακοινώνοντας ένα σχέδιο για τη ρήψη μίας οβίδας από τη Γη στη Σελήνη, πράξη που θα αποτελέσει και την πρώτη ουσιαστική επικοινωνία του ανθρώπου με τον δορυφόρο της Γης και θα δοξάσει και τις 36 Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στα πέρατα του πλανήτη.

Η ταινία, κατασκευασμένη με την τεχνική του κολάζ, βασίζεται στο ομώνυμο βιβλίο του Ιούλιου Βερν («De la Terre à la Lune», 1865) και σατιρίζει με χιούμορ αλλά και κριτική διάθεση τους πολεμοχαρείς αυτού του κόσμου. Το κολάζ εισχωρεί και στο σενάριο της ταινίας και ο θεατής βρίσκεται πολύ συχνά μπροστά σε αναχρονισμούς (μία αναφορά στους Beatles ή ένα ηλεκτρονικό εξάρτημα υψηλής τεχνολογίας).

Λίγο πριν την δούμε στην μεγάλη οθόνη, επιχειρήσαμε να μπούμε στο μυαλό του Άγγελου Σπάρταλη και να μάθουμε πώς αυτή η ιδέα κατέληξε να υλοποιηθεί με την πρόκληση που αποτελεί στην Ελλάδα το animation.

Πόσα χρόνια δουλεύεις πάνω στην ιδέα και στην υλοποίηση της ίδιας της ταινίας;

Ξεκίνησε να σχεδιάζεται το καλοκαίρι του 2008 και ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2013. Τον Σεπτέμβρη του 2011 κάναμε στην TITANIUM Yiagiannos gallery στην Αθήνα μια έκθεση που είχε τον ίδιο τίτλο με την ταινία μας. Ήταν ζωγραφισμένες τηλεοπτικές σκηνές

από την δεκαετία του 60 με κυρίαρχο θέμα την προσελήνωση του Apollo 11. Μάλιστα 2 από τους πίνακες αυτούς εμφανίζονται και στην ταινία. Η ιδέα της έκθεσης και της ταινίας ήταν κοινή και συνοψίζεται στο «Όλα τριγύρω αλλάζουμε κι όλα τα ίδια μένουν». Από τη σύλληψη ως την ολοκλήρωση της ταινίας πέρασαν 5 χρόνια μέσα στα οποία γίνανε παράλληλα και άλλα πράγματα, όπως η έκθεση που προαναφέραμε αλλά και μια δεύτερη κόρη.

Το θέμα σου, βασισμένο στο βιβλίο του Ιουλίου Βερν, μοιάζει (δυστυχώς) πιο επίκαιρο από ποτέ. Είχες τη διάθεση για μία καυστική κριτική όσων συμβαίνουν γύρω μας, αλλά και τη διακωμώδησή τους ταυτόχρονα;

Δεν είναι εύκολο να βρεις έξυπνους διαλόγους και δε φανταζόμουν ότι θα τους βρω στον Βερν τον οποίο -όπως και οι περισσότεροι δυστυχώς- θεωρούσα ξεπερασμένο. Όταν όμως έπεσε στα χέρια μου μια υπέροχη έκδοση του βιβλίου (1957, ΑΣΤΗΡ), κόκκινη, δερματόδετη (εντάξει, έχω φετίχ με τα βιβλία) και διάβασα μέσα έναν διάλογο μεταξύ 2 κλυμμένων στρατιωτικών που αναπολούν τις ένδοξες μέρες του πολέμου σιχτιρίζοντας το ειρηνικό παρόν με τη φράση «Είναι πραγματικό αίσχος να μένουν τα πένθιμα ρούχα αχρησιμοποίητα στις ντουλάπες και το μπαμπάκι να ξαναφυτρώνει στους κάμπους!» κατάλαβα ότι είχα βρει αυτό που έψαχνα. Υπάρχει μια διάθεση διακωμώδησης αλλά είναι άχρονη, αφορά στην ανθρωπότητα παντού και πάντα και όχι αποκλειστικά εδώ και τώρα.

Γιατί επέλεξες την τεχνική του collage animation;

Για λόγους αισθητικής αρτιότητας και οικονομίας. Βέβαια, και ο ίδιος ο Βερν περιγράφει ότι οι ένδοξοι στρατιώτες του Πυροβολικού ήταν πολύ περήφανοι που δεν ήταν αρτιμελείς. Γράφει χαρακτηριστικά ότι σε 10 στρατιώτες μετρούσες το πολύ 5 πόδια. Τα ανθρώπινα μέλη που τους έλειπαν τα αντικαθιστούσαν λοιπόν με προσθετικούς μηχανισμούς της εποχής, ήταν κι εκείνοι ένα κολάζ ας το πούμε έτσι. Ίσως να έπαιξε κι αυτό ρόλο στην επιλογή της τεχνικής, δε θυμάμαι τώρα πια να σας πω με βεβαιότητα.

Έχεις δουλέψει στο θέατρο, έχεις κάνει τις προσωπικές σου εκθέσεις, έχεις γυρίσει αρκετές μικρού και μεγάλου μήκους ταινίες; Ποια ήταν η μεγαλύτερη πρόκληση ποια η μεγαλύτερη χαρά της μεγάλου μήκους animation;

Όταν ζωγραφίζεις πολύ καιρό -επειδή η ζωγραφική είναι μια μοναχική τέχνη και ο ζωγράφος ένας αναχωρητής των πραγμάτων και της ζωής- νοσταλγείς τους ανθρώπους και κάνεις μια ταινία μυθοπλασίας με ηθοποιούς για να ξελαμπικάρεις. Κάνοντας την ταινία αυτή όμως, τρως στη μάπα το συνεργείο και τους ηθοποιούς που σε τρελαίνουν («Αυτό δε γίνεται», λέει πάντα ο τεχνικός, «Δε μου κάνεις κοντινά πλάνα γιατί κατά βάθος με μισείς και θες να με καταστρέψεις», λέει πάντα ο ηθοποιός, κ.τ.λ.). Κι έτσι αποφασίζεις ή να ξαναζωγραφίσεις ή να κάνεις ένα animation που δε θέλει ηλεκτρολόγο και σταρ. Κάτω από αυτές τις συνθήκες λοιπόν ξεκινήσαμε το «Από τη Γη στη Σελήνη», αλλά ήμασταν προκλητικά αδαείς, δεν ξέραμε τι αγγούρι μας περιμένει και φυσικά, αφού το φάγαμε τώρα χαιρόμαστε.

Είχες εξ αρχής την ιδέα/επιθυμία της συνεργασίας με τον Διονύση Σαββόπουλο και τον Ψαραντώνη; Πώς προέκυψε και πόσο σημαντικά είναι τα τραγούδια στην ταινία;

Η συνεργασία με τον κύριο Σαββόπουλο και με τον Ψαραντώνη προέκυψε από τις ανάγκες της ταινίας, σαν φυσική διαδικασία και όχι από επινόηση ή έπαρση. Ήταν οι μόνοι κατάλληλοι να τραγουδήσουν και να δώσουν την φωνή τους στους ήρωες που υποδύονται στην ταινία μας. Αν ήμουν Αμερικάνος θα προσέγγιζα τον Bob Dylan και τον Tom Waits αντίστοιχα. Τα τραγούδια είναι υπόθετα στην ταινία και όχι επίθετα, προάγουν τον μύθο και δημιουργούν ατμόσφαιρες. Ελπίζω να βρουν το δρόμο τους σύντομα και στα ραδιόφωνα. Τα διαθέτουμε δωρεάν και αποκλειστικά στο διαδίκτυο, στο [επίσημο site](#) του «Από τη Γη στη Σελήνη».

Ο Άγγελος Σπάρταλης μάς ταξιδεύει από τη Γη στη Σελήνη

του Tyler Durden

Δημοσιεύτηκε στο CINEPIVATES, στις 7 Οκτωβρίου 2013

<http://cinepivates.com/2013/10/interview-spartalis.html>

Είναι υπεύθυνος για μία από τις πιο αστείες και ευφάνταστες animation ταινίες που έχουμε δει τα τελευταία χρόνια –και μάλιστα ελληνικής προέλευσης. Ο Άγγελος Σπάρταλης αποφάσισε να πάρει το μυθιστόρημα του Ιουλίου Βερν «Από τη Γη στη Σελήνη», να το μετατρέψει σε κολάζ πανδαισία, να βάλει μέσα μπόλικες δόσεις χιούμορ, ντοπιολαλιές, τραγούδια με τις φωνές του Ψαραντώνη και του Νιονιού-Διονύσιου Σαββόπουλου, να κάνει αναφορές στους Beatles, στον Αστυνόμο Σαΐνη, στον Καραγκιόζη, στο σινεμά του Μελιέ και στην ελληνική πολιτική πραγματικότητα.

Οι cineπιβάτες μίλησαν στον σκηνοθέτη-σεναριογράφο-στιχουργό για όλα αυτά (και για άλλα πολλά). Και έμαθαν -μεταξύ άλλων και- το εξής: μετά τον Βερν, έβαλε πλώρη να «αλλάξει τα φώτα» και στον Όμηρο!

Από τη ζωγραφική στο σινεμά; Πώς έγινε αυτή η μετάβαση;

Ο ζωγράφος είναι ένας αναχωρητής των πραγμάτων και της ζωής, ένας μοναχός. Εντελώς αντίθετα ο κινηματογραφιστής είναι ένας φαφλατάς, ένας κοινωνικός επιδειξίας. Εγώ είμαι και τα δύο. Ταπεινός και επηρμένος μαζί, τρυφερός και χυδαίος ταυτόχρονα.

Γιατί επέλεξες Ιούλιο Βερν και γιατί επέλεξες αυτόν τον συγκεκριμένο Ιούλιο Βερν;

Ο Βερν έχει ευφυέστατους διαλόγους, είναι μακροσκελείς και επιστημονικίζουν βέβαια επικίνδυνα, αλλά είναι υπέροχοι. Το συγκεκριμένο βιβλίο το διάλεξα γιατί έμοιαζε αδύνατο να γίνει ταινία, αυτή ήταν η πρόκληση. Εκατομμύρια λέξεις λέγονται ενώ λίγα πράγματα γίνονται σ' αυτή την ιστορία. Η κατάρρα δηλαδή του σεναριογράφου. Φαντάσου ότι το βιβλίο αυτό έχει μεταφερθεί στον κινηματογράφο μόνο μια φορά ακόμα, το 1957 στο Χόλυγουντ. Η δική μας μεταφορά είναι λοιπόν η δεύτερη στο σινεμά και η πρώτη σε animation.

Ένας Ιούλιος Βερν, λοιπόν, αλλά ένας Ιούλιος Βερν «πειραγμένος». Με αναφορές στην ελληνική πολιτική, λαογραφία, στους Beatles, ακόμα και στον Αστυνόμο Σαΐνη... Δε φοβήθηκες να πειράξεις ένα τόσο γνωστό έργο;

Πού να δεις τι ετοιμάζομαι να κάνω στην Οδύσσεια! Αυτό είναι είδηση, με τους συνεργάτες μου βάλουμε μπροστά τον φουκαρά τον Όμηρο. Θα γίνει σφαγή! Να μου επιτρέψεις εδώ να περιαυτολογήσω και λίγο παραπέμποντάς σε στην Απολογία μου, ένα κείμενο που εξηγεί με ακρίβεια την ανάγκη μου να τα ανακατεύω όλα. Θα το βρείτε εδώ:

<http://www.spartalis.gr/cfiles/documents/apology/apology.doc>

Τι σχέση έχει ο... Μητσοτάκης με όλα αυτά;

Ο κύριος Μητσοτάκης εμφανίζεται στην ταινία με τη μορφή ζωγραφικού πορτραίτου, με την ιδιότητα του γκαντέμη που του έχει φορτώσει ο κόσμος. Είναι ένα σημάδι δηλαδή ότι τα πράγματα στην ταινία μας δε θα πάνε και τόσο καλά, οι ήρωες μας θα ταπεινωθούν, θα χάσουν τη δόξα αλλά θα κερδίσουν την αιώνια τιμή.

Πες μας λίγα πράγματα για την τεχνική του animation που χρησιμοποίησες στην ταινία. Πώς ακριβώς γίνεται;

Για τις ανάγκες της ταινίας έγινε χρήση 75.000 φωτογραφιών, που κόπηκαν, ράφτηκαν, ξανακόπηκαν και στη συνέχεια κουνήθηκαν. Πανηγύρι! Είναι λοιπόν μια ταινία κολάζ, έχει όμως και σημαντικές επιρροές από το θέατρο σκιών. Είδαμε και κλέψαμε πολύ Καραγκιόζη.

Πόσο καιρό διήρκεσαν τα γυρίσματα και ποιο ήταν το πιο δύσκολο κομμάτι;

Γυρίσματα με την κλασική έννοια δεν έχουμε στο animation, η «παραγωγή» -ας το πούμε καλύτερα έτσι- της ταινίας κράτησε 5 χρόνια. Το δυσκολότερο κομμάτι ήταν να με πείσουν οι συνεργάτες μου να μην ολοκληρώσουμε με τσαπατσουλιές την ταινία νωρίτερα.

Εκτός από το σενάριο, τη σκηνοθεσία και το animation, έχεις γράψει και τους στίχους των τραγουδιών που ακούμε στην ταινία. Ποιος ήταν ο πιο δύσκολος από αυτούς τους ρόλους;

Κιθαρίστας ή ντράμερ; Ωραίο! Το animation ήταν λίγο κουραστικό, μετά τα πρώτα 3 χρόνια βαρέθηκα και έπρεπε να κάνω «επανεκκίνηση». Δεν είναι σωστό να πετάς στα μούτρα του άλλου τη βαρεμάρα σου. Σταμάτησα λοιπόν για 6 μήνες, ζωγράφισα και έκανα μια έκθεση και ξαναγύρισα φρέσκος. Ξέρεις, πώς είναι όταν φεύγεις από την οικογένεια το Σαββατοκύριακο λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων και μετά γυρνάς πίσω τη Δευτέρα με δώρα; Έτσι.

Με σημερινά δεδομένα, ποια θα χαρακτήριζες ως απόσταση «από τη γη στη σελήνη»;

Την απόσταση ανάμεσα στη χυδαιότητα και την τρυφερότητα.

Τελικά η ταινία σου είναι για τους πολεμοχαρείς, τους επαναστάτες ή τους ονειροπόλους;

Ο Βερν σατιρίζει αμείλικτα τους πολεμοχαρείς, δεν παραλείπει όμως να εξάρει το θάρρος και την πίστη τους, η φιλία και η αφοσίωση είναι γι' αυτούς ιερή. Θα τα αγαπήσεις αυτά τα πλάσματα αν δεις την ταινία, θα αηδιάσεις όμως με τον πόλεμο τον ίδιο. Βλέπεις, πολεμοχαρής, επαναστάτης ή ονειροπόλος, λίγη σημασία έχει, σημασία έχει το ήθος. Η εντιμότητα με την οποία πολεμά κανείς είναι πιο χρήσιμη από την χυδαιότητα με την οποία είναι πιθανό να ονειρεύεται ο διπλανός του. Να πω εδώ και μια κουβέντα παραπάνω για τους επαναστάτες. Νομίζω η επανάσταση είναι η πιο αποτυχημένη «εφεύρεση» του ανθρώπου. Να πας να σκοτώσεις το παιδί του δίπλα για να φύγει ο Τσάρος και να 'ρθει ο Στάλιν και μετά να φύγει κι αυτός να 'ρθει ο Πούτιν -πώς τον λένε αυτόν τον καινούργιο. Είναι σοβαρά πράγματα αυτά; Και σε τι διαφέρει τέλος πάντων ο φόνος που τελεί ο πολεμοχαρής από τον φόνο που τελεί ο επαναστάτης; Γέρασα κι εγώ, ε;

Πες μας δυο λόγια για τη συνεργασία σου με τον Ψαραντώνη, τον Σαββόπουλο και τη Ζηνοβία Αρβανιτίδη.

Όλοι άρχοντες.

Θερό ήταν το χειροκρότημα μετά την προβολή στις Νύχτες Πρεμιέρας. Τι ελπίζεις να πει βγαίνοντας από την αίθουσα ο θεατής έχοντας δει την ταινία σου;

Α όχι, δεν ελπίζω να πει τίποτα. Να νιώσει θα 'ταν ωραία, να νιώσει γλυκόπικρα. Α, και να πάρει τους ξεχασμένους του φίλους τηλέφωνο. Αυτή ήταν μια βασική επιδίωξή μας, να υμνήσουμε τη φιλία.

Πες μας πέντε αγαπημένες σου ταινίες (animation ή μη).

Αυτή την εποχή μ' αρέσει πολύ το Zoolander. Τόσο που δε μπορώ να το συγκρίνω με κάτι άλλο.

Πώς αντέδρασαν οι κόρες σου βλέποντας την ταινία;

Με κορόιδευαν όλη την ώρα. Οι κόρες μου δεν πιστεύουν στ' αλήθεια ότι εγώ έκανα αυτό το πράγμα.

Πού θα μπορέσουμε να δούμε την ταινία σου; Θα πάρει διανομή στις αίθουσες;

Προσπαθούμε να βγούμε σε μικρή διανομή τα Χριστούγεννα, που θα πει μετά τις 5 Δεκέμβρη του 2013, για 1-2 βδομάδες σε 2 αίθουσες στην Αθήνα. Μετά θα πάρουμε τις Λέσχες και τα βουνά.

Εάν μπορούσες να διαλέξεις άλλο ένα βιβλίο της παιδικής μας ηλικίας για να κάνεις ταινία, ποιο θα ήταν αυτό;

Την Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων. Ή μάλλον όχι, το «Τάδε έφη Ζαρατούστρα», εμάς τέτοια μας διάβαζε η μάνα μου σπίτι μας για να κοιμηθούμε.

Επειδή δεν ασχολείσαι μόνο με το σινεμά, ποια είναι τα επόμενα βήματά σου;

Μία έκθεση ζωγραφικής σίγουρα, τον Μάη του 2014. Και μετά η Οδύσσεια του Ομήρου που λέγαμε. Α, ίσως κάπου εκεί ανάμεσα και μια ταινία με ηθοποιούς. Έχω βάλει στο μάτι το Γιάννη τον Μποσταντζόγλου και θέλω πολύ να γράψω μια ταινία πάνω του. Είναι τίμιος και ανεξίκακος, όπως αρέσκεται να αυτοδιαφημίζεται, σπάνιος άνθρωπος.

Άγγελος Σπάρταλης: «Από τη Γη στη Σελήνη» και από εκεί στο in.gr
*Συνέντευξη με τον σκηνοθέτη της πρώτης ελληνικής κινηματογραφικής
ταινίας κινουμένων σχεδίων μεγάλου μήκους*

της Τζένης Παπαγεωργίου

Δημοσιεύτηκε στο in.gr, στις 23 Σεπτεμβρίου 2013
<http://entertainment.in.gr/html/ent/431/ent.154431.asp>

Τον Άγγελο Σπάρταλη τον συναντήσαμε με αφορμή την συμμετοχή της ταινίας του «Από τη Γη στη Σελήνη» στις Νύχτες Πρεμιέρας. Πρόκειται για την πρώτη ελληνική κινηματογραφική ταινία κινουμένων σχεδίων μεγάλου μήκους, βασίζεται στο γνωστό βιβλίο του Ιούλιου Βερν και ο σκηνοθέτης της μιλάει σπαρταριστά και αυτοσαρκάζεται καθ' όλη τη διάρκεια της συνέντευξης.

Το χιούμορ και το πάθος είναι διάχυτο στο λόγο του σκηνοθέτη, συγγραφέα, ζωγράφου αλλά και πτυχιούχου Μηχανολόγου-Αεροναυπηγού, που μεγάλωσε στην Κρήτη και στο Ντίσελντορφ και μοιράζει τη ζωή του μεταξύ Αγίου Νικολάου και Αθήνας. Η ταινία του "Από τη Γη στη Σελήνη" βασίζεται στο ομώνυμο βιβλίο του Βερν και εστιάζει στην κριτική στους πολεμοχαρείς όλου του κόσμου, ενώ είναι κατασκευασμένη με την τεχνική του κολάζ!

Ο Διονύσης Σαββόπουλος και ο Ψαραντώνης τραγουδούν τα τραγούδια που έγραψε για τις ανάγκες της ταινίας η Ζηνοβία Αρβανιτίδη, ενώ οι φωνές των ηρώων ανήκουν στους Μάνο Βακούση, Αλέξανδρο Λογοθέτη, Στράτο Τζώρτζογλου, και Δημήτρη Σταρόβα.

Να τι μας είπε ο σκηνοθέτης για την νέα και πολύ ενδιαφέρουσα ταινία κινουμένων σχεδίων που προβάλλεται στο πλαίσιο των Νυχτών Πρεμιέρας, τη Δευτέρα 23 Σεπτεμβρίου 2013 στις 20:00, στον Δαναό.

Από τη γη στη Σελήνη, η πρώτη ελληνική ταινία κινουμένων σχεδίων μεγάλου μήκους. Πόσο χρόνο σας πήρε για να φτάσετε στο αποτέλεσμα των 87 λεπτών που θα παρακολουθήσουμε στη μεγάλη οθόνη;

Πέντε υπέροχα χρόνια παλεύαμε με την ταινία ώσπου να τη ρίξουμε χάμω. Φάγαμε βέβαια κι εμείς αρκετές αλλά η μάχη τώρα τελείωσε οριστικά κι έτσι, γενναίοι και ατρόμητοι κι εμείς, όπως οι ήρωες του Βερν, την παραδίδουμε στα στοργικά σας μάτια και ώτα.

Πώς προέκυψε η ιδέα να ασχοληθείτε με ένα βιβλίο που οι περισσότεροι διαβάσαμε στα εφηβικά μας χρόνια;

Μόνο μία ατάκα από το βιβλίο ήταν αρκετή να μας αναγκάσει να κάνουμε την πρώτη στον κόσμο κινηματογραφική μεταφορά αυτής της ιστορίας σε animation και μόλις την δεύτερη στον κινηματογράφο γενικά. Μιλάει ο Συνταγματάρχης Μπλόμσμπερου και λέει: «Αχ, Ταγματάρχα Μάστον, δεν είναι φρικτό! Από τότε που ο πόλεμος έπαψε, το μπαμπάκι ξαναφυτρώνει στους κάμπους! Τα πένθιμα ρούχα παλιώνουν αχρησιμοποίητα στις ντουλάπες!» Σημερινοί καημοί δηλαδή!

Πόσο δύσκολο ήταν να γίνει όλο αυτό με τη διαδικασία του κολάζ;

Το κολάζ είναι υπόθετο στοιχείο της ταινίας και όχι επίθετο. Οι γενναίοι πυροβολητές των Ηνωμένων Πολιτειών του 1896, όπως τους περιγράφει ο Βερν, ήταν πολύ περήφανοι που δεν ήταν αρτιμελείς. Μάλιστα σε κάθε 10 πυροβολητές έβρισκες μόλις 5 πόδια! Τα υπόλοιπα κείονταν ορφανά πλέον στα πεδία των μαχών. Τα άκρα που τους έλειπαν τα αντικαθιστούσαν ... “Χέρια με αγκίστρια, τεχνητά πόδια, σαγόνια από ασήμι, μύτες από καουτσούκ!”.

Ήταν δηλαδή κι εκείνοι κολάζ! Πατήσαμε πολύ και στις τεχνικές του θεάτρου σκιών και το τελικό αποτέλεσμα μας βγήκε στο τέλος πολύ ενδιαφέρον αισθητικά. Και δε νομίζω ότι το κολάζ ήταν τελικά δυσκολότερο από άλλες πιθανές τεχνικές “εμφύχωσης” (αυτό σημαίνει animation στη γλώσσα μας).

Η απόσταση Από τη Γη στη Σελήνη, συμβολικά, έχει κάποια αναλογία με την απόσταση νοοτροπίας και τρόπου ζωής από την Κρήτη όπου μένετε μέχρι την Αθήνα;

Η Κρήτη είναι τόπος ευλογημένος, πετάς πέτρα και φυτρώνει δεντρό που έλεγε και η προγιαγιά μου. Αυτό είναι το πρώτο πράγμα που νιώθουν οι άνθρωποι στην Κρήτη και τους επηρεάζει περισσότερο απ’ όλα τ’ άλλα. Νιώθουν ευλογία και άπλα. Στην Αθήνα οι άνθρωποι νομίζω νιώθουν πρώτα απ’ όλα απειλημένοι. Και στριμωγμένοι. Δε θα γράψω εδώ: “Αλλά φυσικά στην Αθήνα βρίσκεις και πράγματα που στην Κρήτη δεν υπάρχουν” και μπλα, μπλα, μπλά, γιατί αυτά είναι προπαγάνδες εσάς των πρωτευουσισιάνων. Να διατυπώσω θέλω όμως και μιαν άλλη αλήθεια. Η Κρήτη χαίρει πολύ μεγάλης εκτίμησης και νομίζω αυτό έχει αρχίσει να εκνευρίζει κάποιους, γιατί διαβλέπουν έναν “ρατισμό” ας το πούμε έτσι. Αν λες “κόοτσινο” είσαι μεγάλος μάγκας και ομορφόπαιδό ενώ αν μιλάς με το “λλι” είσαι πασέ. Δε νομίζω παιδιά. Τώρα βέβαια μ’ αυτά που γράφω θα με βγάλουνε στο νησί και σοβινιστή. Ξέρεις, σοβινιστής είναι αυτός που πιστεύει ότι ο τόπος του είναι καλύτερος από την Κρήτη!

Ποιο είναι το μήνυμα που διατυπώνετε μέσα από την ταινία;

Όλα τριγύρω αλλάζουνε κι όλα τα ίδια μένουν.

Στη διάρκεια της ταινίας σημειώνονται αναχρονισμοί που εκπλήσσουν και τους ίδιους τους πρωταγωνιστές της. Για παράδειγμα γίνεται αναφορά στους Beatles ή εμφανίζονται μηχανήματα υψηλής τεχνολογίας. Πώς σκεφτήκατε αυτό το τέχνασμα και σε τι εξυπηρετεί;

Το βιβλίο του Βερν είναι γεμάτο ευφυέστατους αλλά μακροσκελείς για τα γούστα της εποχής μας διαλόγους που επιστημονικίζουν επικίνδυνα. Λέγονται εκατομμύρια πράγματα τη στιγμή που λίγα πράγματα συμβαίνουν. Αυτός είναι κυρίως και ο λόγος που δεν είχε μεταφερθεί ποτέ ως τώρα σε animation όπως λέγαμε και πριν. Έπρεπε λοιπόν να εφεύρουμε μερικά τεχνάσματα για να “κρατήσουμε” τον θεατή. Το κόλπο αυτό του αναχρονισμού το έχω πρωτοδεί στους Μόντι Πάιθονς, στους “Ιππότες της ελεεινής τραπέζης” όπου στο τέλος εμφανίζονται σύγχρονα περιπολικά, πυροσβεστικά και ασθενοφόρα για να τους “δέσουν” όλους, σε μία κατά τα άλλα ταινία εποχής.

Ένα στοιχείο που απογειώνει την πρωτότυπη ταινία σας είναι η μουσική επένδυση στην οποία συνέβαλαν η Ζηνοβία Αρβανιτίδη στη σύνθεση αλλά και ο αγαπημένος Νιόνιος (Σαββόπουλος) και ο συμπατριώτης σας Ψαραντώνης, στο τραγούδι. Πείτε μας, πώς προέκυψε η συνεργασία -και ο συνδυασμός- αλλά και ό,τι άλλο θεωρείτε αξιόλογο σχετικά με αυτήν και τους υπέροχους ερμηνευτές.

Να πω πρώτα για την Ζηνοβία την Αρβανιτίδη ότι είναι κοφτερή στη δουλειά της. Κοφτερή, αυτή είναι η λέξη. Δε θα έλεγα με τίποτα στον κόσμο ότι η κωμωδία είναι το είδος της κι όμως έγραψε μουσική που χαράσσει τα κρύσταλλα. Να ευχαριστήσω έπειτα τον κύριο Σαββόπουλο και τον Ψαραντώνη που μας εμπιστεύτηκαν. Και οι δύο ενθουσιάστηκαν σαν παιδιά με την ιδέα της ταινίας κινουμένων σχεδίων. Οι συνεργασία μας προέκυψε γιατί ήταν οι καταλληλότεροι και γιατί τόλμησαν να μας εμπιστευτούν. Είναι και οι δύο άρχοντες. Άρχοντες, αυτή είναι η λέξη.

Πόσο δύσκολο οικονομικά ήταν να ολοκληρώσετε την ταινία; Πείτε μας για τη συνεργασία σας με την Wish you Luck film productions.

Ααααα χα χα. Με συγχωρείτε παρασύρθηκα. Λοιπόν, η Wish You Luck film productions, που λέτε, είναι μόνο ένας φτωχός και δέσμιος ελεύθερος επαγγελματίας... η αφεντιά μου. Και μάλιστα η συνεργασία μας ήταν χάλια! Ξέρετε πως ξυπνά τις νύχτες το τελειομανές Υπερεγώ το κουρασμένο Εγώ? Με νταούλι!

Το γεγονός ότι είστε πατέρας δύο μικρών κοριτσιών σας παρότρυνε να φτιάξετε μια ταινία κινουμένων σχεδίων; Δεν ξέρω την ηλικία τους, σάς έκαναν παρατηρήσεις, είδαν το αποτέλεσμα, ρωτούσαν, όταν σας έβλεπαν να εργάζεστε;

Τα τραγούδια της ταινία μας είναι την τελευταία πενταετία και το soundtrack της ζωής μας. Τα παιδιά τα ξέρουν απ’ έξω πριν ακόμα ηχογραφηθούν οριστικά. Το μικιό-μικιό την λέει την ταινία «ο Πόνος» (από τον στίχο «τόσο μικρός κι ανήμπορος, να που περσσεύει ο

πόνος») και όταν την ρωτούσαν καμιά φορά που είναι ο μπαμπάς, έλεγε «είναι μέσα και κάνει πόνο»!

Τους άρεσε, τέλος πάντων γέλασαν πολύ χλευάζοντάς μας. Στο τέλος όμως γέλασαν και με την ταινία. Βασικά δεν το πιστεύουν ότι την κάναμε εμείς, ακόμα νομίζουν ότι είναι κάποιου άλλου κι εμείς απλά την ανακατεύουμε, έτσι για πλάκα. Τέλος πάντων, σκοπός της ζωής μας είναι η αγάπη, δηλαδή η αμοιβαία τρυφερότητα, δηλαδή τα παιδιά. Κάντε παιδιά.

Από την Αεροναυπηγική που αρχικά σπουδάσατε βρεθήκατε στη ζωγραφική και τα τελευταία χρόνια στον κινηματογράφο. Πώς προέκυψε η μετάβαση; Ποιος είναι ο χώρος στον οποίο αισθάνεστε πιο άνετα; Πώς συνδυάζονται όλα αυτά, αν συνδυάζονται βέβαια;

Τώρα θα στεναχωρήσουμε τη μάνα μου. Λοιπόν, είμαι απόφοιτος του Ε.Μ.Π. αλλά ποτέ δεν έχω εκδώσει την άδεια εξασκήσεως επαγγέλματος ούτε και έχω εργαστεί τα τελευταία 15 χρόνια σε αντίστοιχα πεδία. Είμαι όμως περήφανος Μηχανολόγος-Αεροναυπηγός, ξέρετε οι Μηχανολόγοι είναι λύτες προβλημάτων, problem solvers αγγλιστί. Ε λοιπόν δε φαντάζεστε πόσο χρήσιμος είναι ένας τέτοιος άνθρωπος στην παραγωγή μιας κινηματογραφικής ταινίας. Αν ποτέ μαζευτεί ένα συνεργείο ανθρώπων όπως ήταν κάποτε και ελπίζω να είναι και σήμερα το εργαστήρι Αεροδυναμικής του Ε.Μ.Π., με τους διαυγείς καθηγητές μας, το πάθος, τη μεθοδικότητα και τα ούισκι μας, σας υπόσχομαι το Όσκαρ.

Το χιούμορ είναι διάχυτο στην ταινία. Είναι και ο δικός σας τρόπος να αντιμετωπίζετε τα πράγματα;

“Αχ κύριε Σπάρταλη είστε πολύ γελοίος!” μου είπε πρόσφατα μια φίλη Γαλλίδα που την είχα σκάσει στα γέλια. Τώρα λες να μην έκανε λάθος στην έκφραση και να το εννοούσε, δεν ξέρω. Ναι, μ’ αρέσει να κάνω τους ανθρώπους να γελάνε.

Ετοιμάζετε κάποια άλλη ταινία; Καλλιτεχνικά, ασχολείστε και με άλλα πράγματα, γιατί καταλαβαίνω ότι είστε ανήσυχος πνεύμα...

Φέτος τυπώθηκε από τον Ίαμβο το πρώτο μου βιβλίο με τίτλο “Ο ποιητής του Facebook” με το οποίο λόγω ταινίας δεν έχω προλάβει να ασχοληθώ όπως θα ήθελα. Επίσης, με την Titaniun Yiagiannos Gallery σχεδιάζουμε την τρίτη και φαρμακερή μας συνεργασία, μια έκθεση ζωγραφικής με θέμα την ομορφιά, ας είναι και θραύσμα. Έχω και θέατρο να κάνω καιρό και μου λείπει. Ταινία τώρα που με ρωτάς δε τολμάω ακόμα -όχι να το ξεστομίσω!- ούτε να το σκεφτώ, γιατί θα μου πει «πόρσισε όζω ντούκου» η σύζυγος! Και θα ‘χει και δίκιο. Αλλά μ’ αρέσει ξέρεις αυτό, καλύτερο από την αδιαφορία. Η «δέσμευση» και η «καταπίεση» της οικογένειας τους μάρανε όλους τους καλλιτέχνες για να τρέχουνε μετά «αδέσμευτοι» και «ακαταπίεστοι» στους «κιουρέιτορ» και να φιλάνε κατρουλίλες αντί να βάλουνε κι ένα παιδί στο πλάι να ‘ρθουνε αντιμέτωποι με. Το μέγα θαύμαααααα εεεεεεε! Άντε γιατί πολλά μας τα ‘πατε! (που λέει και στην ταινία). Τι λέγαμε?

Στο τέλος της συνέντευξής μας, ο απολαυστικός Άγγελος Σπάρταλης αισθάνεται την ανάγκη να κάνει μία μικρή αλλά σημαντική επισήμανση. Λέει λοιπόν:

Θέλω να συμπληρώσω και κάτι: στην ωραία κουβέντα μας είπα «εγώ» κι «εμείς», πότε έτσι και πότε αλλιώς, αλλά ήμασταν πάντα «εμείς». Η αφεντιά μου ευτυχώς και δυστυχώς, στο τιμόνι, μαζί με την Ζηνοβία Αρβανιτίδη, τον Λουκά Μεσσηνέζη, τον Γιώργο Πατεράκη, την Αγγελική Σβορώνου και τον Πάρι Καραγιώργο. Ήταν οι θεατρίνοι, οι τραγουδιστάδες και οι μουσικάντηδες. Και αρκετοί άλλοι, σε λιγότερα αλλά πάντα σημαντικά καθήκοντα. Φυσικά μαζί μας πάντα και ο κύριος... Ιούλιος.

Η ταινία ανοίγει και το φεστιβάλ animasyros, τη γιορτή του animation στη Σύρο, που διαρκεί από τις 26 έως τις 29 Σεπτεμβρίου 2013.

From the Earth to the Moon inspires first Greek animated feature

by Joseph Proimakis

Published September 24, 2013

<http://cineuropa.org/nw.aspx?t=newsdetail&l=en&did=244476>

Angelos Spartalis uses collage and shadow theatre techniques to bring Jules Verne's classic to screens in its first-ever animated version.

"We battled with the project for five years, got our share of punches before knocking it out, but now it's ready," said Cretan filmmaker, writer, painter and engineer Angelos Spartalis, when presenting his film at the Athens International Film Festival (September 23, 2013).

No stranger to animation, Spartalis has been touring local festivals for the past years, presenting films mixing live action and collage animation. On his seventh outing, he's gone all out, presenting his first fully animated feature, the country's first.

The artwork takes a little getting used to, as it does every time a Spartalis film hits the screens, but that only allows for the story to come forward until one's eyes clear out enough to appreciate the crudeness of the design.

"The story was asking to be made using collage," Spartalis explains: "Verne's brave soldiers were very proud to not be in one piece, to have had their limbs replaced, have arms ending in hooks, jaws made of silver and noses carved out of rubber".

His film seems to be a collage itself, with topical cultural elements and pop anachronisms spread throughout: the Indians Barbicane's crew speak in ancient Greek, Michel Ardan is dressed in a Sgt Peppers' costume, Van Gogh turns up to paint the flag on the space shuttle, and topical dialects are used throughout to spice up the dialogue.

"It's a Monty Python idea, like in Holy Grail, this period comedy that ends with modern-day police cars and fire brigades" he notes, explaining that "wiser screenwriters than me have avoided turning Verne's book into a film, because great as it may be, everyone's talking all the time and nothing really happens. So we had to figure something out, implement tricks like that to keep the audience interested. Let's hope we nailed it."

ΕΚΠΛΗΞΗ Η ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΑΙΝΙΑ ANIMATION ΤΟΥ ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΠΑΡΤΑΛΗ

Σαββόπουλος και Ψαραντώνης έγιναν καρτούν!

Της Βασιλικής Τζεβελέκου

Δημοσιεύτηκε στην ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ, στις 29 Αυγούστου 2013

<http://www.efsyn.gr/?p=100828>

Το βιβλίο του Ιούλιου Βερν «Από τη Γη στη Σελήνη» αποτελεί τη βάση για την πρώτη μεγάλου μήκους ελληνική κινηματογραφική ταινία animation του ζωγράφου και σκηνοθέτη Αγγέλου Σπάρταλη.

Ο επίμονος καλλιτέχνης με τη μέθοδο του κολάζ δημιούργησε μια «χειροποίητη» αντιπολεμική ταινία κινουμένων σχεδίων που αποτελείται από 75.000 εικόνες, διαρκεί 87 λεπτά και διαθέτει την καυστική κριτική του Ιούλιου Βερν προς τους πολεμοχαρείς, απίστευτες ατάκες, χιούμορ, ίντριγκα, υπερατλαντικά και διαστημικά ταξίδια, εξαιρετική μουσική και σπουδαίες ερμηνείες από τους Μάνο Βακούση, Αλέξανδρο Λογοθέτη, Στράτο Τζώρτζογλου, Δημήτρη Σταρόβα που δίνουν τις φωνές τους στους ήρωες. Έκπληξη η συμμετοχή του Διονύση Σαββόπουλου και του Ψαραντώνη. Ερμηνεύουν τα τραγούδια κι υποδύονται δύο δευτερεύοντες ρόλους, τον Τυπογράφο και τον Ασυρματιστή, αντίστοιχα.

Στην Αμερική του 1869, οι πολεμοχαρείς κλαίνε τη μοίρα τους γιατί ο πόλεμος έχει τελειώσει και έχουν πέσει όλοι τους σε απραξία. «Αναπολούν το ένδοξο παρελθόν και νιώθουν άβολα με τα πένθιμα ρούχα που παλιώνουν αχρησιμοποίητα στις ντουλάπες και το μπαμπάκι που ξαναφυτρώνει στα χωράφια», γράφει ο Ιούλιος Βερν. «Αυτή ακριβώς η ατάκα με έκανε να θέλω να γυρίσω την ταινία. Χρόνια έψαχνα μια τέτοια αντιπολεμική κριτική και τελικά την ανακάλυψα τυχαία στον Ιούλιο Βερν. Όταν ξαναδιάβασα το βιβλίο από μια εξαιρετική έκδοση του 1957 ανακάλυψα ότι δεν είναι ένας ευφάνταστος παραμυθιάς επιστημονικής φαντασίας αλλά κάτι πολύ παραπάνω», εξηγεί ο Άγγελος Σπάρταλης που δηλώνει ζωγράφος. «Αυτή όμως είναι μια πολύ μοναχική διαδικασία, βρίσκεσαι κλεισμένος στο εργαστήριο, απομονωμένος, οπότε κάθε τρία-τέσσερα χρόνια κάνω μια ταινία για να βρίσκομαι με τον κόσμο», μας λέει από τον Άγιο Νικόλαο της Κρήτης όπου διαμένει τον μισό χρόνο του και τον υπόλοιπο στα Εξάρχεια, στην Αθήνα.

Με πολλές συμμετοχές στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης την τελευταία δεκαετία, με διακρίσεις και με το βραβείο του Χρυσού Ψηφιακού Αλέξανδρου για το «Σύνδρομο της Χιονάτης» το 2008, ξεκίνησε την ίδια χρονιά να δουλεύει επάνω στην καινούργια ταινία κινουμένων σχεδίων. «Προέκυψε ως καλλιτεχνική ανάγκη αλλά και απαίτηση της παραγωγής. Δεν θα ήταν δυνατόν να κινηματογραφήσω ένα παραμύθι επιστημονικής φαντασίας». Με περιορισμένα οικονομικά μέσα ξεκίνησε την επεξεργασία της και ύστερα από σχεδόν πέντε χρόνια, την ολοκλήρωσε τον Μάρτιο του 2013. Η παραγωγή πραγματοποιήθηκε σε δύο laptops!

Όλοι οι ήρωες αποτελούνται από τμήματα διαφόρων ανθρώπων και μηχανικά εξαρτήματα. Έτσι, ο Διονύσης Σαββόπουλος κατά το υπόλοιπο ήμισυ είναι Μπομπ Ντίλαν και ο Ψαραντώνης μισός Τζον Λένον. Όταν ρωτάω τον Άγγελο Σπάρταλη πώς τους έπεισε, απαντάει με το αφοπλιστικό του ύφος: «Τους χτύπησα την πόρτα με ένα μπετόνι λάδι και σικουδιά. Και οι δύο μου ζήτησαν να διαβάσουν τους στίχους των τραγουδιών. Τους άρεσαν... Στο στούντιο κατάλαβαν ότι δε θα τραγουδούσαν μόνο, αλλά θα έδιναν και τη φωνή τους σε έναν ήρωα της ταινίας... τελικά όλα πήγαν κατ' ευχήν». Το αποτέλεσμα σίγουρα δικαιώνει τόσο στην αφήγηση -ο Σαββόπουλος έχει το «χάρισμα» στην αφήγηση παραμυθιών ως γνωστόν- όσο και στην ερμηνεία των τραγουδιών. Οι στίχοι είναι του Άγγελου Σπάρταλη, η μουσική της Ζηνοβίας Αρβανιτίδη κι από τα πιο απολαυστικά κομμάτια το «Χάρτινο το Φεγγαράκι».

Σύμφωνα με το βιβλίο του Ιούλιου Βερν και το σενάριο του Αγγέλου Σπάρταλη, η παρέα των ηρώων πλήττει από βαρεμάρα την περίοδο της ειρήνης. Έτσι, βρίσκει εξαιρετική την ιδέα του προέδρου του Τηλεβολικού Συλλόγου, του σοφού Ιμπεϊ Μπαρμπικάν, για τη ρίψη μιας οβίδας από τη Γη στη Σελήνη, πράξη που θα δοξάσει και τις 36 Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στα πέρατα του πλανήτη. (Σημείωση: Το 1869, σύμφωνα με τον Βερν, οι Πολιτείες της Αμερικής ήταν 36, με πληθυσμό 25 εκατομμύρια. Σήμερα, οι Πολιτείες είναι 50 και ο πληθυσμός άνω των 300 εκατομμυρίων!)

Ένας άσπονδος εχθρός του προέδρου κι ένας παράξενος Γάλλος που θα απαιτήσει και τελικά θα πετύχει να μπει στην οβίδα για να πάει στη Σελήνη, είναι μόνο λίγα από τα στοιχεία «που κάνουν τη συνέχεια συγκινητική και ταυτόχρονα σπαρταριστή». Είναι μια ταινία animation για ενήλικους που τους αρέσει ο Τιμ Μπάρτον του καλού καιρού αλλά και για παιδιά άνω των δώδεκα ετών.

Το κολάζ εισχωρεί και στο σενάριο της ταινίας. «Ο θεατής βρίσκεται πολύ συχνά μπροστά σε αναχρονισμούς, υπάρχει για παράδειγμα μια αναφορά στους Beatles ή εμφανίζεται ένα μπολσεβίκικο καπέλο ή γίνεται χρήση ενός ηλεκτρονικού εξαρτήματος υψηλής τεχνολογίας και όλα αυτά συμβαίνουν το 1869, πράγμα που εκπλήσσει και τους ίδιους τους πρωταγωνιστές», αναφέρουν οι παραγωγοί.

Ελπίζουμε ότι εκτός από τις συμμετοχές στα δύο φεστιβάλ –κι άλλα πολλά, ευχόμαστε– η ταινία θα προβληθεί με διανομή στις αίθουσες.

Ο Ιούλιος Βερν, οι Μπιτλς και ο Καραμανλής

της Γιούλης Επτακοίλη

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, στις 6 Οκτωβρίου 2013

<http://www.kathimerini.gr/55618/article/politismos/arxeio-politismoy/o-ioulios-vern-oi-mpitls-kai-o-karamanlhs>

«Στον Ιούλιο Βερν υπάρχει ένας μύθος ανά μυθιστόρημα, αφηγημένος όμως με διαφορετικές φωνές, αλληλοδιαπλεκόμενες, σκοτεινές και αλληλοαμφισβητούμενες», έγραφε ο Φουκό. Αυτή η αξεπέραστη γοητεία της πολυφωνίας κάνει τον Ιούλιο Βερν να παραμένει και τον 21ο αιώνα στους πέντε δημοφιλέστερους συγγραφείς παγκοσμίως, ο δεύτερος σε αριθμό μεταφράσεων, μετά την Αγκαθα Κρίστι. Τι πιο αναμενόμενο λοιπόν να μεταφέρεται ένα έργο του στον κινηματογράφο, ειδικά όταν για πολλούς τα βιβλία του σπουδαίου παραμυθά «κλείουν μέσα τους τον κόσμο όλο».

Να, όμως, που μπορεί να υπάρχουν και πρωτιές. Βασισμένη στο βιβλίο του Βερν «Από τη Γη στη Σελήνη» («De la Terre à la Lune», 1865), είναι η πρώτη ελληνική μεγάλου μήκους (διάρκειας 87 λεπτών) κινηματογραφική ταινία κινουμένων σχεδίων του εικαστικού, κινηματογραφιστή και video artist Άγγελου Σπάρταλη. Παρουσιάστηκε πρόσφατα στις Νύχτες Πρεμιέρας και επίσης «άνοιξε» το διεθνές φεστιβάλ animation της Σύρου το περασμένο Σαββατοκύριακο. Είναι μάλιστα μόλις η δεύτερη απόπειρα κινηματογραφικής μεταφοράς του συγκεκριμένου βιβλίου, μετά την ομώνυμη αμερικανική ταινία του 1958 σε σκηνοθεσία του Μπάρτον Χάσκιν.

Μαύρο χιούμορ, έξυπνες ατάκες, αισθητική που φλερτάρει με τους Μόντι Πάιθον, απολαυστικοί αναχρονισμοί που βοηθούν την εξέλιξη της ιστορίας είναι τα βασικά χαρακτηριστικά μιας χειροποίητης δουλειάς που έγινε με την τεχνική του κολάζ και χρειάστηκαν πέντε χρόνια για να ολοκληρωθεί, ενώ ξεκίνησε εντελώς... τυχαία. «Έπεσε στα χέρια μου το βιβλίο του Ιουλίου Βερν σε μια υπέροχη έκδοση του 1957. Δερματόδετο, κόκκινο, με κιτρινωμένα φύλλα, μυρωδιές από άλλες εποχές... Το σίμπησα και άρχισα να διαβάζω ευφύεστατους διαλόγους», λέει ο Άγγελος Σπάρταλης. «Το αποφάσισα σχεδόν αμέσως και μετά άρχισαν τα δύσκολα, γιατί είναι ένα βιβλίο όπου όλοι μιλάνε, μιλάνε, μιλάνε ακατάπαυστα, αλλά δεν γίνεται σχεδόν τίποτα. Μια οβίδα εκτοξεύεται κι αυτή δεν βρίσκει τον στόχο της! Οπότε έπρεπε, στηριζόμενος στον Βερν, να κάνω τρελά κόλπα, γιατί δεν είχε νόημα να κάνω την ταινία και να πετάξω τον Βερν απ' έξω».

Ρήψη οβίδας

Η υπόθεση του «Από τη Γη στη Σελήνη» μας μεταφέρει στην Αμερική του 1869, έναν αιώνα δηλαδή πριν από την προσσελήνωση του Apollo 11. Οι πολέμαρχοι αναπολούν το παρελθόν και θλίβονται γιατί δεν γίνεται πια πόλεμος. Τότε ακριβώς έρχεται ο πρόεδρος

του Τηλεβολικού Συλλόγου, ο σοφός Ιμπεϋ Μπαρμπικάν, και δίνει τη λύση ανακοινώνοντας ένα σχέδιο για τη ρήψη οβίδας από τη Γη στη Σελήνη, πράξη που θα αποτελέσει και την πρώτη ουσιαστική επικοινωνία του ανθρώπου με τον δορυφόρο της Γης και θα δοξάσει και τις 36 (τότε) Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στα πέρατα του πλανήτη.

Σε κάποιο σημείο της ταινίας, ένας ήρωας φοράει κοστούμι από το «Sgt. Pepper's Lonely Hearts» των Μπιτλς.

«Μα, είμαστε στο 1869, δεν υπάρχουν οι Μπιτλς», του λέει ο συνομιλητής του. «Ναι, εντάξει, αλλά συμβαίνουν αυτά, τι να κάνουμε τώρα», είναι η απάντηση που παίρνει.

«Έχετε δίκιο, συμβαίνουν αυτά...». Και ο διάλογος συνεχίζεται κανονικά.

«Το σενάριο με δυσκόλεψε πάρα πολύ», εξομολογείται ο Α. Σπάρταλης. «Προτού ξεκινήσω είδα μια χολιγουντιανή ταινία του 1958 -τη μοναδική που υπάρχει- βασισμένη στο ίδιο βιβλίο. Εκεί να δείτε τι προβλήματα είχαν και τι «ακροβασίες» χρειάστηκε να κάνουν. Δεν είναι τυχαίο ότι το συγκεκριμένο βιβλίο του Βερν έχει τόσο μικρή κινηματογραφική παρουσία. Έτσι εγώ επέλεξα να καταφύγω σε κάποιους αναχρονισμούς. Ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών λ.χ. είναι σαν τον Ντόκτορ Νο και μιλάει με τη φωνή του Κωνσταντίνου Καραμανλή. Επίσης, γράφει ο Βερν: Μη νομίζετε ότι οι 36 Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής είναι και τόσο Ηνωμένες. Οι Τεξανοί κατηγορούν το Μαϊάμι ότι έχει χολέρα, το Μαϊάμι κατηγορεί τη Νέα Υόρκη ότι έχει τύφο και πάει λέγοντας. Σε αυτούς τους διαλόγους, έβαλα τοπικές προφορές. Οι ήρωες -κυρίως οι δευτερεύοντες ρόλοι για να μη γίνει κουραστικό- μιλάνε ζακυνθινά, κοζανίτικα, ποντιακά, σε σημείο που κάποια στιγμή να χρειάζονται υπότιτλοι. Και το έχουμε χειριστεί με αγάπη όλο αυτό, για να βγάξει αληθινό γέλιο».

Το μεγάλο πάθος του Άγγελου Σπάρταλη είναι η ζωγραφική και αυτό εξηγεί την επιλογή του ως προς την τεχνική του κολάζ. «Αλίμονο αν το αισθητικό αποτέλεσμα δεν ήταν καλό. Δεν θα έκανα ποτέ την ταινία», συμπληρώνει. «Το κολάζ έχει τρεις ρόλους. Ο πρώτος «πατάει» στον ίδιο τον Ιούλιο Βερν, ο οποίος στο βιβλίο γράφει ότι οι γενναίοι στρατιώτες του πυροβολικού των Ηνωμένων Πολιτειών ήταν πάρα πολύ περήφανοι επειδή δεν ήταν αρτιμελείς: θεωρούσαν ότι αυτό αποτελούσε σημάδι γενναιότητας. Και σε κάθε δέκα απ' αυτούς αντιστοιχούν πέντε πόδια, τα οποία αντικαθιστούσαν με περίεργα προσθετικά μέλη, σαγόνια από ασήμι, χέρια με γάντζους κ.ά. Επομένως, οι ίδιοι οι ήρωές του ήταν κολάζ, γι' αυτό και οδηγήθηκα εκεί. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι το κολάζ μου έδωσε ένα πολύ όμορφο αισθητικό αποτέλεσμα και ο τρίτος ότι είναι πολύ γρήγορο και πολύ οικονομικό».

Μεγάλη δόση... δον κιχωτισμού, πολλή προσωπική εργασία και εθελοντικές συμμετοχές όλων των συντελεστών έκαναν την ιδέα γι' αυτήν την ταινία πραγματοποιήσιμη. Γιατί, για χρηματοδότηση ούτε λόγος. Όλοι οι ηθοποιοί που ακούγονται, ο Αλέξανδρος Λογοθέτης, ο Δημήτρης Σταρόβας, ο Στράτος Τζώρτζογλου, πήραν μέρος αφιλοκερδώς. Ανάμεσα στους περίπου τριάντα ηθοποιούς που λένε από μία ατάκα μέχρι ολόκληρους διαλόγους, υπάρχουν ερασιτέχνες από την ΕΘΟΑΝ, την Θεατρική Ομάδα Αγίου Νικολάου στην Κρήτη, πατρίδα του δημιουργού, αλλά και άνθρωποι του μεροκάματου, πλακάδες, ηλεκτρολόγοι. Φιλική ήταν και η συμμετοχή του Διονύση Σαββόπουλου και του Φαραντώνη, που ερμηνεύουν τα πέντε πρωτότυπα τραγούδια σε μουσική της Ζηνοβίας

Αρβανιτίδη. Ο Άγγελος Σπάρταλης έχει προχωρήσει τις συζητήσεις για διανομή της ταινίας και προβολή της τα Χριστούγεννα.

Φεστιβάλ Animation

Κάθε χρόνο, τα Φεστιβάλ Animation της Αθήνας αλλά και της Σύρου αποκαλύπτουν μια σκηνή ζωντανή, με παλμό και δημιουργικότητα, που εκφράζεται με ποικίλους τρόπους. «Και αν οι συνθήκες ήταν πιο ευνοϊκές, το υλικό θα ήταν ακόμη πλουσιότερο», σημειώνει ο Άγγελος Σπάρταλης. «Γίνονται πάρα πολλά ωραία πράγματα, αλλά η αλήθεια είναι πως ό,τι πιο ταλαντούχο υπάρχει σε αυτό το πεδίο, το έχει απορροφήσει η διαφήμιση στην Ελλάδα, γιατί ακόμη μπορεί και πληρώνει. Δεν είναι καθόλου εύκολο το πρωί να διαφημίσεις εσώρουχα και το βράδυ να κάνεις τέχνη. Και να μη θέλεις αφομοιώνεσαι».

Σινεμά και όπερα!

Το «Από τη Γη στη Σελήνη» έχει γνωρίσει μόνο μία κινηματογραφική μεταφορά (έως τώρα), ωστόσο, ήδη από το 1902, με τη διάρκειας 16 λεπτών ταινία «Ταξίδι στη Σελήνη», ο Ζορζ Μελιές βασίστηκε τόσο στο «Από τη Γη στη Σελήνη» όσο και στο «Γύρω από τη Σελήνη» γι' αυτή την ταινία-σταθμό στην ιστορία του κινηματογράφου. Όμως, δεν είναι μόνο το σινεμά: το 1875, στο Παρίσι, ο συνθέτης Ζακ Οφενμπαχ παρουσίασε την τετράπρακτη «μαγική όπερα» «Το ταξίδι στη Σελήνη», βασισμένη στο βιβλίο του Βερν. Το έργο σημείωσε τεράστια επιτυχία και παρουσιάστηκε συνολικά 284 φορές μέσα σε δύο χρόνια. Το 1876, η όπερα παρουσιάστηκε στο Λονδίνο και στη Βιέννη.

Μιλώντας πάντως για το μυθιστόρημά του, ο Ιούλιος Βερν υπερασπιζόταν το εξωφρενικό, τότε, όραμά του ενός ταξιδιού στο φεγγάρι με απaráμιλλο πάθος, επιδεικνύοντας ικανότητες προφητικές. Ιδού: «Γι' αυτούς που εξακολουθούν να ρωτούν γιατί να πάμε στο φεγγάρι... Αν πιστέψουμε ορισμένα άτομα χωρίς φαντασία, τότε θα πρέπει να παραδεχτούμε πως η ανθρωπότητα είναι για πάντα παγιδευμένη σε αυτήν τη γήινη σφαίρα, χωρίς καμιά ελπίδα εξόδου προς τους άλλους πλανήτες!.. Δεν είναι όμως ποτέ δυνατόν να δεχθούμε μια τέτοια αλήθεια!.. Σε λίγο θα διασχίζουμε τους ωκεανούς του Διαστήματος, αναζητώντας καινούργιο διέξοδο στις ανησυχίες μας. Η απόσταση που μας χωρίζει από τους άλλους κόσμους δεν είναι παρά μια έννοια σχετική, που στο τέλος θα καταφέρουμε να εκμηδενίσουμε».

Από λίγους και τρελούς γίνονται καλές ταινίες

της Ζωής Γεωργούλα

Δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα ΕΠΟΧΗ, στις 4 Ιανουαρίου 2014

<http://www.epohi.gr/portal/politismos/kinimatografos/15734-apo-li-gous-kai-tre-loys-gi-no-ntai-ka-les-tai-nies>

Μιλάμε με τον σκηνοθέτη Άγγελο Σπάρταλη για την πρώτη ελληνική μεγάλου μήκους ταινία κινουμένων σχεδίων “Από τη Γη στη Σελήνη”

Σύμφωνα με τον Ψαραντώνη, από τους πολλούς κουζουλούς που έχουμε στην Κρήτη, δύο είναι οι θεοκούζουλοι, ο Άγγελος Σπάρταλης και ο Δημήτρης Αποστολάκης. Τον δεύτερο τον έχουμε φιλοξενήσει εδώ στην «Εποχή», ήρθε η ώρα για τον πρώτο. Η αφορμή, ωστόσο, για αυτή τη γνωριμία ήταν μια εξαιρετική «κουζουλάδα»: ο Άγγελος Σπάρταλης σκηνοθέτησε και έκανε την παραγωγή –μέσω της εταιρείας παραγωγής wish you luck, που σκοπεύει να αλλάξει τον κόσμο... – της πρώτης ελληνικής μεγάλου μήκους κινηματογραφικής ταινίας κινουμένων σχεδίων, με τίτλο «Από τη Γη στη Σελήνη». Στην οποία μάλιστα συμμετέχει και ο Ψαραντώνης δανείζοντας τη φωνή του σε ένα χαρακτήρα και τραγουδώντας, όπως και ο Διονύσης Σαββόπουλος.

Πρόκειται για την έβδομη μεγάλου μήκους ταινία του Σπάρταλη [έχει βραβευτεί για «Το σύνδρομο της Χιονάτης» με το βραβείο Χρυσού Ψηφιακού Αλέξανδρου και το βραβείο Κοινού στο Ψηφιακό Τμήμα του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, το 2008], αν και είναι ζωγράφος και απόφοιτος του ΕΜΠ στη Μηχανολογία - Αεροναυπηγική, δύο ιδιότητες που μετασχηματίζονται σε έμπνευση και μαστοριά και συναντιούνται στην ταινία με αποτέλεσμα συναρπαστικό. Η ταινία έχει ήδη παρουσιαστεί στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Αθήνας - Νύχτες Πρεμιέρας και ως ταινία έναρξης στο 6ο animasyros, αλλά αναμένεται μέσα στις επόμενες εβδομάδες να διανεμηθεί στις κινηματογραφικές αίθουσες ανά την Ελλάδα. Οπότε, έχετε το νου σας!

Η ταινία αποτελεί «κρητική υπόθεση». Πώς και δεν επέλεξε την πρωτεύουσα για να δημιουργήσετε την ταινία;

Οι συνθήκες για να κάνεις κινηματογράφο δεν είναι πάντα ευνοϊκές στις μητροπόλεις. Γιατί οι άνθρωποι, ιδιαίτερα αυτοί που καλούνται να εργαστούν εθελοντικά -οι συντελεστές της δικής μας ταινίας εργάστηκαν όλοι εθελοντικά- δεν έχουν την πολυτέλεια να αφιερώσουν δυο μέρες από τη ζωή τους με τους ρυθμούς της μεγαλούπολης. Όταν κάνεις μια ταινία με λίγα χρήματα είναι ευκολότερο να την υλοποιήσεις στην επαρχία, γιατί ο κόσμος έχει

περισσότερο ουσιαστικό χρόνο να παραχωρήσει. Εγώ είμαι πολύ τυχερός, από αυτήν την άποψη, γιατί ζω το μισό χρόνο στο κέντρο της Αθήνας και τον άλλο μισό μερικά χιλιόμετρα έξω από τον Άγιο Νικόλαο, σε ένα κτήμα εκτός οικισμού.

Τι ιδιαίτερες δυσκολίες έχει η ολοκλήρωση μιας τέτοιας ταινίας;

Υπάρχουν κάποια πλεονεκτήματα, όπως το γεγονός ότι δεν δουλεύεις με ηθοποιούς και τεχνικούς, αποφεύγοντας τις τριβές που μπορεί να προκύπτουν μεταξύ αυτών και του σκηνοθέτη ή του παραγωγού μιας ταινίας. Υπάρχουν και μειονεκτήματα, όπως ότι μια ταινία κινουμένων σχεδίων είναι πάρα πολύ αργή, αν θέλεις ένα αισθητικά άξιο αποτέλεσμα. Ενώ για μια ταινία με ηθοποιούς τα γυρίσματα μπορεί να ολοκληρωθούν ακόμα και σε ενάμιση μήνα, εμείς με το animation χρειαστήκαμε πέντε χρόνια. Επέλεξα όμως να κάνω μια ταινία κινουμένων σχεδίων, γιατί κάτω από πολύ ιδιαίτερες συνθήκες όπως ήταν οι δικές μας, μπορεί να είναι πιο οικονομική και πιο εφικτή. Τεχνικά είναι δύσκολο, αλλά αισθητικά δικαιώνεται.

Την ιδιαίτερη τεχνική κινουμένων σχεδίων με κολάζ, που χρησιμοποιείτε στην ταινία, την διδάχθηκες κάπου;

Στη ζωγραφική πέρασα μια περίοδο τριών χρόνων που έκανα κολάζ. Έχω μελετήσει αρκετά το θέατρο σκιών, με το οποίο έχει κοινά η ταινία. Έπειτα, υπάρχουν κάποιες περιγραφές στο βιβλίο του Βερν σχετικά με τους στρατιώτες του πυροβολικού των ΗΠΑ, που είναι και οι πρωταγωνιστές της ταινίας, ως μη αρτιμελείς με τεχνητά μέλη, γεγονός που οι ίδιοι αντιμετώπιζαν ως παράσημο. Μάλιστα γράφει χαρακτηριστικά ότι σε κάθε δέκα στρατιώτες έβρισκες μόνο πέντε πόδια! Αυτή η αναφορά με οδήγησε να σκεφτώ το κολάζ. Η τεχνική αυτή διδάσκεται σε σχολές καλών τεχνών και σε σχολές animation. Έχουν γίνει αρκετές ταινίες με την τεχνική του κολάζ, αλλά όχι πολλές μεγάλου μήκους.

Γιατί δεν υπάρχει παραγωγή σε αυτόν τον τομέα στην Ελλάδα;

Κατά τη γνώμη του Νίκου Κούνδουρου δεν υπάρχει καν ελληνικός κινηματογράφος, με την έννοια ότι δεν υπάρχει ούτε κινηματογραφική βιομηχανία ούτε κουλτούρα. Υπάρχουν τρελοί οι οποίοι κάνουν καλές ταινίες που διακρίνονται. Είμαστε, όμως, λίγοι και διασκορπισμένοι και σα να μην έφτανε μόνο αυτό, τσακωνόμαστε κιόλας μεταξύ μας. Στο χώρο των κινουμένων σχεδίων έχουμε και ένα επιπλέον πρόβλημα: όλα τα ταλέντα πηγαίνουν στο χώρο της διαφήμισης και δεν είναι δυνατόν το πρώι να διαφημίζεις ένα οποιοδήποτε προϊόν και το βράδυ να δημιουργείς μια ταινία...

Τι συγγένειες υπάρχουν μεταξύ των εικαστικών, της ζωγραφικής και του κινηματογράφου, δημιουργικά;

Πιστεύω ότι η τέχνη είναι μία. Όμως κάτι που λέγεται με ποίηση καλό είναι να το πεις με ποίηση και κάτι που ζωγραφίζεται καλό είναι να το ζωγραφίσεις. Οι τέχνες είναι ίσες μεταξύ τους, αλλά δεν είναι ίδιες. Ανάλογα, λοιπόν, με το τι θέλει να πει κάποιος διαλέγει το μέσο. Η ζωγραφική μου δεν έχει πολλά χιουμοριστικά στοιχεία, έτσι, όταν ένοιωσα την ανάγκη να εκφραστώ χιουμοριστικά, χρησιμοποίησα τον κινηματογράφο, που θεωρώ πιο κατάλληλο να διαχειριστεί το αστείο.

Η ταινία είναι βασισμένη στο ομώνυμο βιβλίο του Ιούλιου Βερν. Πώς το επιλέξατε;

Έπεσε ένα βιβλίο του στα χέρια μου, παλιό κόκκινο δερματόδετο με κίτρινες σελίδες και, επειδή έχω φετίχ με τα βιβλία, το άνοιξα και έπαθα πλάκα: Δεν περίμενα ότι ο Βερν είναι τόσο ευφυής συγγραφέας. Βέβαια, στη μεταφορά το βιβλίου σε σενάριο για την ταινία υπήρχε δυσκολία, λόγω των συνεχών διαλόγων. Χρειάστηκε να χρησιμοποιήσουμε μια σειρά από τρικ για να κρατήσουμε το ενδιαφέρον του θεατή χωρίς να αλλοιώσουμε την ποιότητα του λόγου του Βερν.

Υπάρχουν μια σειρά επιλογές, όπως τα πρόσωπα από τα οποία έχουν συντεθεί οι χαρακτήρες, οι διαφορετικές διάλεκτοι που μιλούν, το ότι σχεδόν όλοι έχουν κάποιο τεχνητό μέλος, που έχουν πολιτικό χαρακτήρα. Είναι έτσι;

Πολλές φορές στα έργα τέχνης μας, συμβαίνουν πράγματα που μας τα λένε οι άλλοι και τα συνειδητοποιούμε εκ των υστέρων. Εγώ δεν είχα πρόθεση να κάνω ένα μανιφέστο και όλα τα στοιχεία που αναφέρεις βασίζονται στον ίδιο τον Βερν. Το γεγονός ότι οι ήρωες μιλάνε διαφορετικές διαλέκτους -κρητικά, ζακυνθινά, κυπριακά, ποντιακά, κοζανίτικα- είναι γιατί ο Βερν επιμένει πολύ στο ότι το 1897 «οι 36 Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής μη νομίζετε ότι ήταν και τόσο ηνωμένες...». Για να δείξουμε, λοιπόν, εμείς ότι ήταν μια πολυφυλετική κοινωνία (που ενώθηκε βέβαια εκ των υστέρων με πολύ αγώνα), φτιάξαμε τους ήρωες να μιλάνε με διαφορετικές προφορές.

Η ταινία έχει αντιπολεμικό μήνυμα. Σήμερα πόσο ευδιάκριτο είναι το πεδίο της μάχης και ο εχθρός;

Δεν είναι διόλου ευδιάκριτο και μάλιστα δεν είμαι σίγουρος αν είμαστε σε πόλεμο ήδη αυτή τη στιγμή. Ο Βερν, ωστόσο, παρά την αμείλικτη κριτική που κάνει στους πολεμοχαρείς, εξάρει τη γενναιότητα, τη σημασία που έχει γι' αυτούς η φιλία και την τεχνολογική πρόοδο που κατάφεραν. Οι ήρωες του βιβλίου του Βερν μιλάνε όλοι στον πληθυντικό μεταξύ τους και ανταλλάζουν βρισίες σεξπιρικές! («Σκοτεινό φίδι του βάλτου», «Πονηρή αλεπού του δάσους» κ.τ.λ.). Έχουν ήθος και σέβονται τον εχθρό! Έτσι, με τη στενή έννοια, η ταινία

δεν είναι αντιπολεμική, κατακρίνεται όμως σαφώς ο πόλεμος.

Η μουσική της ταινίας -μελωδικά, από τη Ζήνα Αρβανιτίδη και στιχουργικά από εσένα αλλά και με τις ερμηνείες του Ψαραντώνη και του Διονύση Σαββόπουλου- είναι εξαιρετική. Σκέφτεστε να την διακινήσετε και αυτόνομα ίσως;

Με την Ζήνα Αρβανιτίδη είναι η δεύτερη φορά που συνεργαζόμαστε, έχουμε κάνει και την ταινία «37 μνήμες» και σκοπεύουμε να συνεχίσουμε. Τα τραγούδια της ταινίας διατίθενται ήδη δωρεάν [<http://www.spartalis.gr/moon/>].

Η ταινία δημιουργήθηκε ολωσδιόλου από την εθελοντική προσφορά των συντελεστών. Είναι αυτός ο μόνος δρόμος για την τέχνη;

Μέχρι πρόσφατα διαχέονταν μια άποψη ότι η πολιτεία νοιάζεται για τις τέχνες, ότι οι άνθρωποι τις έχουν ανάγκη και άλλα τέτοια. Τώρα ξέρουμε με βεβαιότητα ότι μας έχουν χεσμένους. Μπορούμε να πορευτούμε χωρίς τις αφέλειες του παρελθόντος. Αυτό είναι το μόνο θετικό της εργασιακής κατάστασης που βιώνουν οι καλλιτέχνες.

Εσένα τι σε εμπυχώνει να συνεχίζεις;

Μετά από κάθε ταινία ή έκθεση ζωγραφικής γίνομαι καλύτερος άνθρωπος. Αυτό είναι το σημαντικό.

Πτυχιούχος μηχανολόγος, ορκισμένος αντισυστημικός, πολυνίκης μικρομηκός, υποψήφιος στα «ελληνικά Όσκαρ» με το Από τη Γη στη Σελήνη, ο Σπάρταλης δεν έκανε απλώς άλλη μια ταινία. Έκανε το πρώτο μεγάλου μήκους animation στην Ελλάδα.

Του Ιωσήφ Πρωϊμάκη

Δημοσιεύτηκε στο site Popaganda στις 9 Απριλίου 2014

<http://popaganda.gr/angelos-spartalis-kratos-tha-stirixi-tis-tenies-pou-sinadoun-sistima>

Μηχανικός, ζωγράφος, εικαστικός, εσχάτως ποιητής, ανιψιός του Νίκου Κούνδουρου, πατέρας δυο κορών, μοιρασμένος ανάμεσα στο Λασίθι και τα Εξάρχεια, ο Άγγελος Σπάρταλης φοράει πολλά καπέλα. Αυτό που φαίνεται όμως να τον εξιτάρει περισσότερο είναι αυτό του σκηνοθέτη. Πώς αλλιώς να εξηγήσει κανείς ότι αφιέρωσε πέντε ολόκληρα χρόνια σε μια ταινία, δίχως καμιά κρατική ή ιδιωτική υποστήριξη, δίχως τίποτα, πέρα απ' το δικό του μεράκι και την όποια θεία μανία κατάφερε να εμπνεύσει στους συνεργάτες που μάζεψε στην πορεία, για να μεταφέρει στη μεγάλη οθόνη ένα απ' τα πιο γνωστά και πιο αντικινηματογραφικά βιβλία της παγκόσμιας λογοτεχνίας; Το Από τη Γη στη Σελήνη του, βασισμένο στο ομότιπλο μυθιστόρημα του Ιούλιου Βερν, έγινε η πρώτη μεγάλου μήκους ταινία κινουμένων σχεδίων στην Ελλάδα, χάρη σε «κουζουλάδα, πείσμα και αφέλεια», όπως λέει ο ίδιος στην Popaganda. Βέβαια, τα περισσότερα πράγματα που γίνονται για πρώτη φορά, χάρη σ' αυτόν τον συνδυασμό γίνονται.

Με τον Σπάρταλη γνωριζόμαστε από παλιά. Ξεκινήσαμε τη φεστιβαλική καριέρα μας σχεδόν παράλληλα, εκείνος κάνοντας το φεστιβαλικό του ντεμπούτο στη Θεσσαλονίκη το 2006 με την Αρπαγή της Ευρώπης, εγώ καλύπτοντας εκεί το πρώτο μου μη αθλητικό κινηματογραφικό φεστιβάλ την ίδια χρονιά. Συναντηθήκαμε το '07, στο ίδιο φεστιβάλ, όταν παρουσίαζε το Μήλο Μέσα στο Κεφάλι Σου, και κάναμε την πρώτη μας συνέντευξη με μια μικροσκοπική φωτογραφική μηχανή τότε, απ' τις πρώτες που τραβούσαν ένα κάποιο βίντεο. Εξ ου και η έκπληξή του όταν είδε φέτος τον φακό του Ανδρέα να τον σημαδεύει για τη φωτογράφιση. «Τι έγινε, ρε συ;» μου λέει, «Μεγάλωσε η κάμερά σου!». «Πάει σχεδόν μια δεκαετία, εδώ εσένα μεγάλωσαν τα μήκη σου» του απαντάω και με κοιτάζει μ' αυτό το πονηρό κρητικό μειδίαμα που χωράει σ' ένα βλέμμα ικανοποίηση, περηφάνια και ζαβολιά μαζί.

Εξωτική φιγούρα από μόνος του, μια εκτός τόπου και χρόνου σιλουέτα, ο Σπάρταλης ποζάρει με το λαδί παντελόνι χωμένο στα στιβάνια του και μια fleece ζακέτα ριγμένη

πάνω απ' το μαύρο μπλουζάκι του, οι χαώδεις μπούκλες της κεφαλής του να συμπληρώνουν τη σουρεάλ εικόνα ενός βουνίσιου Κρητίκαρου που στέκει καταμεσής στο Γκάζι, λες και έπεσε από εκείνο το αεροπλάνο απ' τα ανέκδοτα. Στα ενδιάμεσα απ' τα στησίματα του Ανδρέα, βγάζει απ' την τσέπη ένα φλασκί και μας κερνάει. «Πιες», μου λέει, «κι άμα τελειώσει θα πάω μέσα να το γεμίσω, έχω φέρει δυο καζάνια». Ρακή. Το πιο δυνατό κρυφό του όπλο, όπως θα μάθω αργότερα.

Την είσοδο στην Ταινιοθήκη της Ελλάδας κοσμούν δυο τεράστιες αφίσες. Απ' τη μια, η στιβαρή, σκούρα κι απειλητική αυστηρότητα του βλέμματος του Βαγγέλη Μουρίκη απ' το Μικρό Ψάρι του Γιάννη Οικονομίδη. Απ' την άλλη, η φωτεινή συλλογή από αλλοπρόσαλλες φιγούρες του Σπάρταλη απ' το Από τη Γη στη Σελήνη. Δικαίως, η αφίσα του Οικονομίδη έχει πρώτη μούρη την αρκούδα απ' τη συμμετοχή της ταινίας στο Φεστιβάλ Βερολίνου. Η αφίσα του Σπάρταλη, όμως, έχει κάτι λίγο πιο χρήσιμο στη μικρή, πρακτική ζωή ενός κινηματογραφιστή: φαρδιά-πλατιά τη σφραγίδα του χορηγού επικοινωνίας απ' το MEGA. «Απίστευτο έτσι; Κι εγώ δεν το έχω πιστέψει ακόμη καλά-καλά», μου λέει όταν του το δείχνω.

Φτιαγμένη με μηδενικό προϋπολογισμό και με μόνο προωθητικό μηχανισμό τις μανιώδεις προσπάθειες του δημιουργού της και της ομάδας του, η ταινία του Σπάρταλη έκανε τα αποκαλυπτήριά της στις Νύχτες Πρεμιέρας το περασμένο φθινόπωρο. Προβλήθηκε ως ταινία έναρξης στο AnimaSyros λίγες μέρες μετά, και αφού παίχτηκε στο διεθνές διαγωνιστικό του Holland Animation Film Festival, ενός απ' τα μεγαλύτερα φεστιβάλ animated ταινιών στον κόσμο, κέρδισε και το βραβείο κοινού στο 9ο Διεθνές Φεστιβάλ Επιστημονικής Φαντασίας και Φανταστικού στην Αθήνα. Και χωρίς να έχει βρει ποτέ εταιρεία διανομής να τη βγάλει στις αίθουσες, αυτή η πρώτη μεγάλου μήκους animated ταινία στην Ελλάδα έχει ήδη πουλήσει τα τηλεοπτικά της δικαιώματα σε ένα απ' τα μεγαλύτερα ιδιωτικά κανάλια της χώρας. Απ' αυτά που μια οποιαδήποτε άλλη μικρομεσαία ελληνική παραγωγή θα έκανε τεμενάδες να εξασφαλίσει.

Τον ρωτάω πώς βρίσκει χώρο στην ελληνική αγορά μια ταινία σαν τη δική του, φτιαγμένη από ανθρώπους εκτός κυκλώματος, εντελώς εξωσυστημική, χωρίς πλάτες κάποιου γνωστού παραγωγού, χωρίς διανομέα, χωρίς λεφτά προώθησης, με μια αισθητική εντελώς παράταιρη με αυτό που έχουμε συνηθίσει να περιμένουμε ως animation. «Με μαγικά κόλπα», μου λέει. «Βρέθηκε, βασικά, χάρη στην Ταινιοθήκη της Ελλάδος και τους ανθρώπους της, οι οποίοι τιμούν το όνομά της. Και δεν το λέω αυτό επειδή παίζει το δικό μου ταινιάκι, σ' το λέω ειλικρινά, επειδή γνώρισα τους ανθρώπους της και είναι πραγματικά φωτισμένοι. Και προβάλλουν λοιπόν το ταινιάκι μας, κι ο κόσμος ανταποκρίνεται, κι έτσι τσιμπάνε και δυο-τρεις κινηματογράφοι ακόμη, κι έτσι κάτι αρχίζει να κινείται. Μη φανταστείς τρελά πράγματα, αλλά κάτι κινείται. Άσε που έχουμε κι αυτήν την τρομερή περίπτωση, όπου ένα ιδιωτικό κανάλι ήρθε και έδειξε ενδιαφέρον να προβάλει την ταινία. Ούτε αυτό το περίμενα. Πραγματικά δεν το πιστεύω δηλαδή. Τσιμπιέμαι, πώς να σου πω!».

Αν σκεφτείς βέβαια ότι πρόκειται για την «πρώτη μεγάλου μήκους ταινία κινουμένων σχεδίων», τίτλος πιασάρικος από μόνος του, θα περίμενες μια κάποια πιο πηγαία ανταπόκριση απ' τη βιομηχανία του χώρου. «Κοίτα», μου λέει, «αυτός ο τίτλος είναι υπό αμφισβήτηση. Υπάρχουν πολλοί που ισχυρίζονται ότι δεν είναι αυτή η πρώτη, ότι έχουν υπάρξει κι άλλες. Κι όντως έχουν υπάρξει, ανήκουν όμως στο πειραματικό σινεμά. Μπορεί κανείς να πει, δηλαδή, ότι η Μεταμόρφωση του Κώστα Σφήκα είναι η πρώτη μεγάλου

μήκους animation ταινία. Ε, δεν είναι όμως. Κι αν κάποιος πήγαινε κι έλεγε του κου Σφήκα ότι κάνει κινούμενα σχέδια, θα του έδινε μια κλοτσιά εκεί που πονάει».

Και του Σπάρταλη το σινεμά, βέβαια, δεν ήταν ποτέ συμβατικό. Μιξάροντας χειροπιαστή σκηνοθεσία με φορμαλιστικές ακροβασίες και μπλέκοντας ψηφιακές πρωτοτυπίες με εξπρεσιονιστικές ανησυχίες, απ' την Αρπαγή της Ευρώπης και το Μήλο Μέσα στο Κεφάλι Σου, μέχρι το Σύνδρομο της Χιονάτης και τις 37 Μνήμες, ο Σπάρταλης κινούνταν πάντα στο μεταίχμιο του ποιητικού και του εικαστικού, θολώνοντας το όριο μεταξύ πειραματικού κι αφηγηματικού σινεμά. Τούτη εδώ η τελευταία του, είναι ξεκάθαρα η πιο προσβάσιμη απ' τις δουλιές του, έστω κι αν η εικονογράφησή της σε ξενίζει αρχικά, μέχρι να ξεπεράσεις την αρχική αμηχανία και να παραδοθείς στην ασυνήθιστη αισθητική της. Θα μπορούσε όμως να την πει κανείς πειραματική κι αυτή. «Βεβαίως,» σημειώνει, «και θα το δεχόμουν κιόλας αυτό, αν δεν είχε προηγηθεί ο Tim Burton ή ο Terry Gilliam ας πούμε, που τα έχουν κάνει αυτά τα πράγματα και είναι mainstream πια. Έχουν γίνει αυτά δηλαδή, έχουν προηγηθεί, μην τρελαθούμε κιόλας».

Με πέντε μεγάλου μήκους ταινίες πίσω του, πάντως, και με όλη τη μανούρα που συνοδεύει η αυτόνομη διανομή τους και η ιδίαις δυνάμεις προώθησή τους, θα περίμενε κανείς απ' τον Σπάρταλη να έχει φάει αρκετό ζόρι πια, για να προσπαθήσει ετούτη, την πιο φιλόδοξη απ' τις δουλιές του, να τη στήσει κινούμενος σε πιο συμβατικά μονοπάτια. Να ζητήσει μια επιχορήγηση, να βρει έναν παραγωγό, να μιλήσει με κανέναν διανομέα... Με κοιτάζει και χαμογελά. «Λοιπόν, τώρα που περάσανε τα χρόνια, μπορώ να σου πω μια ιστορία που έγινε το 2008, όταν κάναμε το Σύνδρομο της Χιονάτης, με την οποία έτυχε και πήραμε το βραβείο της επιτροπής στο DigitalWave τότε στη Θεσσαλονίκη (σ.σ.: τμήμα του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης που σταμάτησε να υπάρχει το '09), και πήραμε και το βραβείο Κοινού και ένα χρηματικό έπαθλο. Ήταν η πρώτη φορά που πήρα χρήματα απ' το ΕΚΚ! Και μάλιστα τους τα έχωσα κιόλας, λέγοντας λίγο-πολύ "Ποιος είναι ο ρόλος σας; Να μοιράζετε λεφτά; Εγώ δε θέλω λεφτά. Θέλω συμβουλές, θέλω τεχνικούς, θέλω υποδομή, τι να τα κάνω τα λεφτά; Αν μου τα δώσετε, μπορώ να τα φάω απόψε κιόλας στο καζίνο. Θέλω μια άλλη λογική." Και βγήκε πολύ σοφά ο τότε πρόεδρος του ΕΚΚ, ο Γιώργος Παπαλιός, και είπε "Καλά τα λέει ο πιτσιρικάς, κι εγώ τον προσκαλώ δημόσια να έρθει στο γραφείο μου να με βρει". Κι έκλεψε το χειροκρότημα από μένα τον αθώο, μια κι ήταν πιο πονηρός από μένα, με την καλή έννοια».

«Πήγα λοιπόν στο γραφείο του με μια μπουκάλια ρακή κι ένα τυρί και μου λέει "τι είναι αυτά;", του λέω "για 'σάς, και σας έκαμα κι ένα πορτρέτο", μια κι είμαι ζωγράφος. Του δίνω λοιπόν ένα πορτρέτο, τυρί, ρακή, μου λέει "τι θες;", του λέω "θέλω να μου βρείτε 30 χιλιάδες ευρώ κι εγώ θα σας φέρω ένα βραβείο απ' το εξωτερικό, μια και ξέρω τη λαγνεία σας για τα βραβεία απ' το εξωτερικό". Μου λέει "ωραία, θα πας στο γραφείο τάδε, Β' πτέρυγα, κάτω αριστερά, τέταρτος όροφος, τρίτο ασανσέρ, στο μυαλό του John Malkovich, δε χωράς, σκύψε να κάνεις αίτηση." Και του λέω "αυτά που μου λέτε είναι σαχλαμάρες, εγώ θέλω να μου τα δώσετε εσείς. Τι δηλαδή, ο Αγγελόπουλος καλύτερος είναι;" Όπως λέει κι η μάνα μου, "ο γιος μου έχει το θράσος χιλίων ερυθροκώλων πιθήκων". Και "μα είμαι πρόεδρος", μου λέει, και "δε μπορώ, δε γίνεται" και τέτοια "έλα μωρέ τώρα," του λέω, "θα βρεις εκεί πέρα έναν ξάδερφό σου, επιχειρηματίας είσαι, θα του δώσεις έναν λογιστή, να στέλνω εγώ κόσμο να του δίνει λεφτά, μέχρι να εξαντληθούν τα 30 χιλιάδικα". Έξαλλος ο Παπαλιός: "Τι; Τι να κάνω λέει! Τί'ν'αυτά" αρχίζει να ωρύεται και, για να δεις τι ξύπνιος είναι, βάζει τις φωνές: "Ανοίξτε τις πόρτες! Να τα ακούσουν όλοι αυτά! Ήρθε ο τρελός στο γραφείο μου!". Έτσι ακριβώς όπως σου τα λέω! Λοιπόν, τι

σύστημα μου λες, δεν τα μπορώ εγώ αυτά» μου λέει, και κερνάει άλλη μια γύρα ρακές, γελώντας με την ψυχή του.

«Εγώ είμαι με τις ρακές μου και τα τυριά μου και την καρδιά μου», συμπληρώνει. «Κι όλους όσοι συμμετείχαν στην ταινία, έτσι πήγα και τους βρήκα. Με μια μπουκάλα ρακή και μια μπουκάλα λάδι. Μπαίνω μέσα στου κυρίου Σαββόπουλου, του λέω “κύριε Σαββόπουλε, ήρθα”. Με ρωτάει τι είναι αυτά που κρατάω, του λέω “λάδι και ρακή, σας τα στέλνει η μητέρα μου”. “Πολύ σοφή μητέρα έχετε κύριε Σπάρταλη,” μου λέει, “περάστε”. Μα και τι άλλο να του προσφέρω δηλαδή; Τον ρωτάω τι χρήματα να του εξασφαλίσω, μου λέει “τι χρήματα, αγόρι μου, αφού είσαι φτωχαδάκι”. Δεν πληρώθηκε κανείς απ’ αυτή τη δουλειά, τι να λέμε τώρα. Απ’ αυτήν την ταινία δεν κόπηκε ούτε ένα τιμολόγιο, τι άλλο να σου πω».

Τα χρήματα των επιδοτήσεων δεν είναι χρήσιμα μόνο για να στηθεί μια παραγωγή, βέβαια. Είναι απαραίτητα και για να ορθοποδήσει ακόμη κι αφού ολοκληρωθεί. Η ψηφιακή επεξεργασία του ήχου και της εικόνας μιας ταινίας είναι απ’ τις πιο κοστοβόρες διαδικασίες οποιασδήποτε παραγωγής θέλει να φτάσει στα μάτια του κοινού. Και δη του διεθνούς. «Μας πήρανε στο εξωτερικό και δεν είχαμε λεφτά να πάμε», μου λέει. «Έχουμε κάνει αίτηση στο ΕΚΚ, ζητάμε να κάνουμε Dolby Digital, ζητάμε να κάνουμε DCP (σ.σ.: Digital Cinema Package, το ψηφιακό πακέτο που χρησιμοποιείται καθολικά πια στις προβολές των διεθνών φεστιβάλ). Στην Ολλανδία ξέρεις τι παίζανε; Όταν έκανα την αίτηση, τσέκαρα το κουτάκι με το DCP που ζητάνε, χωρίς να το έχουμε βέβαια. Κι όταν πήραν την ταινία, μου λένε “δεν έχετε;”, ε όχι, πού να το βρούμε; “Μια στιγμή” μου λέει και συνεδριάσανε και μου γράψανε ένα γράμμα που λέει πως επειδή είσαι φουκαράς Έλληνας, θα σε παίξουμε από ψηφιακό αρχείο, στείλ’ το να το κάνουμε εμείς. Και μετά, “δεν θα έρθετε στην Ολλανδία;”, μου λέει. “Διαγωνίζεστε στο επίσημο πρόγραμμα και δεν θα έρθετε;” Δεν το πιστεύανε οι τύπτοι ότι δεν θα πάμε».

Τον ρωτάω γιατί δεν του βάλανε δυο ψωροεισιτήρια. Στα φεστιβάλ της χώρας μας, άλλωστε, είμαστε πολύ πιο γαλαντόμοι. «Άσε τώρα», μου λέει και γελάει, «αυτά γινότανε παλιά, με τη διευθύντρια με τα κόκκινα χαλιά και δε συμμαζεύεται. Αφού τα ξέρεις...», συμπληρώνει, αναφερόμενος στις παλιές γυαλιστερές εποχές του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης επί θητείας Δέσποινας Μουζάκη. «Ξέρεις τι γίνεται εδώ πέρα; Βάζουνε πρώτη μούρη τις ξένες παραγωγές που φέρνουνε, τον σταρ που θα κουβαλήσουνε με 1.500 έξοδα, κι εμάς μας έχουν για παραγεμισματα. Να πάω τώρα στη Θεσσαλονίκη, να είμαι υποπαράγραφος της υποπαραγράφου, επειδή είναι καλεσμένος ο Corrola; Εντάξει, καλός είναι ο Corrola, αλλά πόση επαρχία πια, ρε παιδί μου; Ξέρεις πόσο κοστίζει αυτό; Να σου πω εγώ: δέκα μικρού μήκους γίνονται μ’ αυτά τα λεφτά, ή μια μεγάλου μήκους αξιοπρεπής. Ενώ πήγα στο AnimaSyros, ένα μικρό φεστιβάλ, ένα φεστιβάλ με αγάπη, που μου έφερε μια σπουδαία προβολή, μου έφερε πέντε δημοσιεύματα για την ταινία μου, μου έφερε αγάπη, κόσμο που γνώρισα για την επόμενη δουλειά μου, μια υπέροχη εμπειρία, από ένα πραγματικά ουσιαστικό φεστιβάλ».

Η κουβέντα έρχεται αναπόφευκτα στην υποψηφιότητά του για τα βραβεία της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου, τα «ελληνικά Όσκαρ» που λένε. Έναν θεσμό στον οποίο «δεν ήταν αυτονόητο ότι θα συμμετάσχουμε», όπως σημειώνει. «Με την Ακαδημία κάποιιοι από την ταινία είχαμε σοβαρές αντιρρήσεις. Η ταινία κατατέθηκε επειδή δεν είναι η ταινία μου. Ο μουσικός έχει δικαίωμα να είναι υποψήφιος, ο μοντέρ το ίδιο. Δυστυχώς, η μόνη υποψηφιότητα που πήρε η ταινία τελικά είναι για μένα, που εγώ θα ήθελα πάρα πολύ η

Ζηνοβία Αρβανιτίδη να είναι υποψήφια για το Βραβείο Μουσικής, μια κι έχει γράψει καταπληκτικά τραγούδια. Το ίδιο και για τον Γιώργο Πατεράκη που έχει κάνει το μοντάζ. Δυστυχώς, η μόνη υποψηφιότητα που πήρε τελικά η ταινία, είναι για μένα. Αλλά τι να το κάνω εγώ το βραβείο; Έχεις υποδομή; Μπορείς να με υποστηρίξεις εκεί που πρέπει; Να μου κάνεις DCP, να με στείλεις στο εξωτερικό; Αυτό με τα βραβεία, ο βραβειοκεντρικός προσανατολισμός, είναι ένα προτεσταντικό πράγμα που δε με ενδιαφέρει. Βέβαια, θα μου πεις, και στην Αμερική έτσι είναι. Εντάξει, δε με νοιάζει τι γίνεται στην Αμερική, εδώ έχουμε ανάγκη να τις κάνουμε τις ταινίες, όχι να τις βραβεύουμε».

Δύσκολο, βέβαια, μια Ακαδημία μόλις πέντε ετών να μπορεί να υποκαταστήσει τα κενά που έχει αφήσει μια μακροχρόνια ελλειμματική πολιτική από πλευράς πολιτείας. «Το κράτος τον είχε πάντα χεσμένο τον πολιτισμό», μου λέει, αφού μου εξηγήσει ότι, όπως σημειώνει συνεχώς η γυναίκα του, έχει μια θεωρία για τα πάντα. «Τώρα που δεν υπάρχουν χρήματα, είναι πια σαφές: λέει “παιδιά, δεν έχω”, οπότε κόβει πρώτο τον πολιτισμό. Όχι τον αθλητισμό ή τον τζόγο, αλλά τον πολιτισμό. Το λέει κι επισήμως δηλαδή. Κι αυτό είναι έντιμο, γιατί τώρα είμαστε σε καλύτερη μοίρα, ξέρουμε τι μας γίνεται. Γιατί, τι γινότανε παλιότερα; Καταθέταμε αιτήσεις δέκα άτομα, και πέρνανε τα χρήματα οι δύο. Ε, κι ο ένας ήταν κάποιου ο γιος κι ο άλλος κόρη κάποιου τρίτου. Έχει συμβεί να είναι κι ο γιος κι η κόρη του ίδιου βέβαια, αλλά αυτό είναι άλλη ιστορία», συμπληρώνει και γελάει με νόημα. «Παλιά είχαμε μια ψευδαίσθηση ότι το κράτος ενδιαφέρεται. Το κράτος δεν ενδιαφέρεται. Και γιατί να ενδιαφέρεται δηλαδή;».

Δεν οφείλει όμως η πολιτεία, όπως συντηρεί τον πολιτισμό του παρελθόντος της, να επενδύει και στον πολιτισμό του μέλλοντός της; «Ο Καστοριάδης έλεγε “θα σας μιλήσω τώρα για έναν φιλόσοφο, τον οποίο πάρα πολλοί ισχυρίζονται ότι έχουν διαβάσει, ενώ κανείς δεν τον ξέρει: θα σας μιλήσω για τον Karl Marx”. Ο Marx, κατά τον Καστοριάδη, έχει ένα βασικό πρόβλημα: είναι θεοσεβούμενος. Γιατί ξεκινάει το Κεφάλαιο λέγοντας - χοντρικά μιλώντας- ότι ο κόσμος μπορεί και θα γίνει καλύτερος. Και λέει ο Καστοριάδης “γιατί, ρε κουμπάρε; Ποιος μας το λέει αυτό; Γιατί ο Θεός να μην είναι κακός; Γιατί ο κόσμος να μη γίνει χειρότερος;”. Ποιος μας το υπόσχεται αυτό δηλαδή; Το ότι ο κόσμος είναι φτιαγμένος για να γίνει καλύτερος, είναι μια βαθιά θεοκρατική άποψη. Με την ίδια έννοια, λοιπόν, γιατί το κράτος να επιδοτήσει τον πολιτισμό; Τι δουλειά έχει; Το καπιταλιστικό κράτος -που δεν είναι καπιταλιστικό αυτό που έχουμε, είναι ένα κάτι μεταξύ μαφίας και καρτέλ, με τζούρα από ελεύθερη αγορά- γιατί να υποστηρίξει τον πολιτισμό; Θα υποστηρίξει τον πολιτισμό, όταν ο πολιτισμός είναι προϊόν. Θα υποστηρίξει τις ταινίες εκείνες που συνάδουν με την ιδεολογία του συστήματος. Δεν θα υποστηρίξει μια ανεξάρτητη ταινία σαν του Οικονομίδη, ας πούμε, ή του Γιάνναρη».

Τον ρωτάω αν ο ίδιος, σαν τον Marx, είναι θεοκρατικά αισιόδοξος για την κρίση, για το μέλλον, για τις δυο κόρες του, τώρα που βγήκε η ταινία του στα διεθνή φεστιβάλ κι η Ελλάδα στις διεθνείς αγορές. Σοβαρεύει, μα το μειδίαμά του παραμένει. «Λοιπόν, λένε όλοι “κρίση, κρίση, κρίση” βγαίνει ο δημοσιογράφος με το κοστούμι του που τον πληρώνουν για να κλαίει τη μοίρα του και λέει “πόσο χαμηλότερα θα πέσουμε, πού θα φτάσουμε;”. Εδώ που βρισκόμαστε ακριβώς, στην Ταινιοθήκη, και λίγο πιο κάτω, στο Μικρόκοσμο, το 1955 γύρισε ο Κούνδουρος τη Μαγική Πόλη. Η πρώτη ελληνική ταινία που πήγε στο Φεστιβάλ Βενετίας. Και βλέπουμε εδώ που βρισκόμαστε τώρα και τα λέμε, αληθινές παράγκες, όχι σκηνικά. Κανονικές παραγκουπόλεις, μέσα σε λασπότοπους και μέσα σ’ αυτούς τους λασπότοπους να μεγαλώνουν παιδιά μέσα στις μύξες, αγκαλιά με κότες και ζώα. Κι αυτό ήταν πριν από 60 χρόνια. Λοιπόν, ναι παιδιά, υπάρχει και πολύ πιο

χαμηλά. Εκεί που είναι η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, κι εκεί που είναι το Ίδρυμα Μιχάλη Κακογιάννη, εδώ που είναι η Ταινιοθήκη, ήτανε λάσπες. Νταβατζήδες, πόρνες, παραγκουπόλεις, παιδιά άρρωστα, με φυματίωση και τώρα έχουμε μεγαθήρια. Έχει και πιο χαμηλά, κουμπάρε».

Ρίχνω μια ματιά στην αφίσα του Οικονομίδη. Αν ήταν παρών, πιθανότατα θα του έλεγε πως εκεί ακριβώς θα ξαναπάμε. Στο Λαΐς θα μαζεύονται οι νταβατζήδες και θα περιμένουν τις πουτάνες να τελειώσουν τη βάρδιά τους έξω απ' το Κακογιάννης. «Εντάξει, ο Γιάννης, που τον αγαπώ πολύ, έχει αποφασίσει να εκπροσωπεί και να φιλμάρει τη δυστοπία. Εγώ την ουτοπία. Τι να κάνουμε τώρα; Εγώ πιστεύω ότι είναι αδύνατον να ξαναγυρίσουμε στις λάσπες. Θα πρέπει να σκάσει καμιά βόμβα ας πούμε, να γίνει κάτι πολύ εκρηκτικό, αλλά δεν μπορώ να το φανταστώ. Δεν θέλω δηλαδή. Για να το πω αλλιώς, λένε οι Γάλλοι “δε μας αρέσει ο Λουδοβίκος, θα κάνουμε φασαρία”. Και κάνουν φασαρία και τους καρατομούνε και πέφτουν αίματα και σκοτώνονται στους δρόμους, και γίνεται η Γαλλική Επανάσταση. Πόσα χρόνια έχουν περάσει απ' τη Γαλλική Επανάσταση; Ελάχιστα. Και τι φέρανε; Το Σαρκοζί! Δηλαδή όχι, ρε πούστη μου, είναι δυνατόν; Τόσο αίμα γι' αυτό; Απ' την άλλη, οι Ρώσοι! Γαμώ το κέρατό μου, δώσ' τα όλα, οι Ρομανόφ έξω, φάτε τους, θάνατοι στη Ρωσία χιλιάδες, και τι έχουμε; Τον Πούτιν! Δηλαδή... Φαντάζεσαι; Πώς έπεισαν τον αθώο τύπο, που έχει παιδί, να πάει να σκοτώσει το παιδί του άλλου, και του σκοτώσανε και το δικό του, και του πήρανε τον Ρομανόφ και του φέρανε τον Πούτιν; Κάτσε, ρε συ, δηλαδή, πού θα πάει αυτό το πράγμα; Με θανάτους, με παιδιά που σκοτώνονται και λοιπά; Δεν γίνεται, δεν θέλω».

Ο δημιουργός του animation “ΑΠΟ ΤΗ ΓΗ ΣΤΗ ΣΕΛΗΝΗ”

της Μαρκέλλας Καζαμία

Δημοσιεύτηκε στο site kiss my GRass στις 24 Απριλίου 2014

<http://kissmygrass.gr/19584/o-δημιουργός-του-animation-απο-τη-γη-στη-σεληνη/>

Μια φορά κι έναν καιρό... Στην Αμερική του 1869, 100 χρόνια δηλαδή πριν την προσσελήνωση του Apollo 11, οι πολεμοχαρείς κλαίνε τη μοίρα τους γιατί ο πόλεμος έχει τελειώσει και έχουν πέσει όλοι τους σε απραξία. Αναπολούν το ένδοξο παρελθόν και νιώθουν άβολα με τα πένθιμα ρούχα που παλιώνουν αχρησιμοποίητα στις ντουλάπες και το μπαμπάκι που ξαναφυτρώνει στα χωράφια, όπως χαρακτηριστικά γράφει ο Βερν! Κάπως έτσι ξεκίνησε και η ιδέα της ταινίας Κινουμένων Σχεδίων «ΑΠΟ ΤΗ ΓΗ ΣΤΗ ΣΕΛΗΝΗ» που παίζεται ήδη στους Κινηματογράφους και απέσπασε το Βραβείο Κινηματογραφικής Καινοτομίας της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου.

Ο Άγγελος Σπάρταλης, εμπνευστής και σκηνοθέτης, ζει μόνιμα στην Κρήτη, εμπλέκει με μοναδικό τρόπο το ταλέντο του στη ζωγραφική με τον κινηματογράφο και δημιούργησε κάτι μοναδικό για τα ελληνικά δεδομένα. Την πρώτη Ελληνική κινηματογραφική ταινία κινουμένων σχεδίων μεγάλου μήκους. Εμπνευσμένη από το ομώνυμο έργο του Ιούλιου Βερν και κατασκευασμένη με την τεχνική του κολάζ, με καλλιτεχνικό ύφος που ταιριάζει σε στυλ «Τιμ Μπάρτον», η ταινία είναι ένας διαγαλαξιακός ύμνος στη φιλία! Γιατί η φιλία ξεκινάει στη γη αλλά μπορεί να φτάσει μέχρι τα αστέρια... Όπως και η τέχνη!

Στα τραγούδια της ταινίας θα ακούσετε τους Διονύση Σαββόπουλο και Ψαραντώνη! Ενώ στις φωνές των ηρώων τους Μάνο Βαμβακούση, Αλέξανδρο Λογοθέτη, Στράτο Τζώρτζογλου και Δημήτρη Σταρόβα!

Μόλις κερδίσατε το Βραβείο Κινηματογραφικής Καινοτομίας της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου για την μεγάλη μήκους ταινία Κινουμένων Σχεδίων «ΑΠΟ ΤΗ ΓΗ ΣΤΗ ΣΕΛΗΝΗ». Όταν ξεκινήσατε να δουλεύετε για την ταινία αυτή, είχατε φανταστεί την απήχηση που θα έχει;

Στην αρχή κυριαρχούσε γενικά η άγνοια. Αν δεν ήμασταν βέβαια «εν αγνοία», δε θα ξεκινάγαμε ποτέ αυτή την ταινία (κάνει και ρίμα!). Φαντάσου ότι υπολογίζαμε να τελειώσουμε σε 1, άντε το πολύ 2 χρόνια και τελικά μας πήρε 5. Στη συνέχεια, η αποδοχή της ταινίας από το κοινό αποτέλεσε και για μας τους ίδιους μεγάλη έκπληξη, τουλάχιστον στην αρχή. Πιστεύαμε ότι είχαμε κάνει μια πιο στριφνή, πιο «κουλούρα να φύγουμε» ταινία, ενώ στην πραγματικότητα η δουλειά μας μπόρεσε κι αγκάλιασε όλους τους ανθρώπους ανεξαρτήτως ηλικίας και μόρφωσης. Αυτό θα το βάλουμε στόχο την επόμενη φορά, δε θα συμβεί κατά τύχη, θα το επιδιώξουμε συνειδητά αλλά χωρίς πολλές πονηριές.

Τον κόσμο θ' αγκαλιάσουμε, δε θα θυσιάσουμε και την καρδούλα μας για τα φράγκα!
(Καλά ποιος είσαι ρε μεγάλη, ο Ρίτσος?!)

Η ταινία είναι εμπνευσμένη από το ομώνυμο βιβλίο του Ιούλιου Βερν αλλά γίνονται αναφορές σε διάφορες χρονικές περιόδους της ιστορίας. Ποιο είναι το βασικό μήνυμά της;

Η ταινία παρουσιάστηκε συχνά σαν αντιπολεμική. Όχι ότι δεν είναι, αλλά ο βασικός της στόχος είναι άλλος. Η ταινία μιλά για τη δύναμη της φιλίας, διαχρονικά και παντού, είναι ένας διαγαλαξιακός ύμνος στη φιλία.

Είναι μια ταινία για παιδιά ή για μεγάλους;

Η ταινία σχεδιάστηκε για 30άρηδες σαν ένα κινούμενο σχέδιο ενηλίκων τύπου «Τιμ Μπάρτον» φάση κι έτσι. Με δισταγμό γράψαμε στα δελτία τύπου ότι η ταινία αναφέρονταν σε άτομα άνω των 9 ετών, εγώ επέμενα να είναι άνω των 15. Τελικά όπως αποδείχτηκε, η ταινία μας έχει μεγάλη επιτυχία και στο κοινό 9-14 ενώ έχει επίδραση και στα παιδάκια 5-8, γεγονός που μας συγκίνησε. Θυμάμαι πολλές γιαγιάδες να βγαίνουν από την αίθουσα και να έχουν κι εκείνες και το εγγόνι τους τον ίδιο ενθουσιασμό. Μεγαλείο!

Είστε ζωγράφος και μέσα από μια έκθεση σας προέκυψε η ιδέα αυτής της ταινίας. Πώς αποφασίσατε όμως να τη σκηνοθετήσετε;

Αυτό δεν είναι ακριβώς αλήθεια. Η ζωγραφική έφερε το σινεμά και το σινεμά τη ζωγραφική, δεν υπήρξαν σαφή όρια στην επιρροή της μιας τέχνης στην άλλη. Όπως σου είπα και πριν, την απόφαση την πήρα αρχικά από άγνοια κινδύνου. Κι από τη γοητεία που μου άσκησε ο Βερν. Όπως οι περισσότεροι, τον είχα σκονισμένο στη βιβλιοθήκη, όταν όμως τον ξαναδιάβασα...

Πώς λειτουργεί η τεχνική του κολάζ και γιατί επιλέξατε αυτή τη μέθοδο κατασκευής της ταινίας; Τι ατμόσφαιρα δημιουργεί;

Την τεχνική του κολάζ την επιλέξαμε για αισθητικούς λόγους αλλά και για λόγους οικονομίας. Δίνει πολύ όμορφα αποτελέσματα με σχετικά χαμηλό κόστος και σχετικά σύντομα. Επιβάλλει μια δωρικότητα στην κίνηση της κάμερας που επιδρά και στο ρυθμό της ταινίας, συχνά με συγκινητικά αποτελέσματα. Δεν είναι κατάλληλη τεχνική για εντυπωσιασμούς και γι αυτό την αποφεύγουν τα μεγάλα στούντιο. Είναι ένα σύγχρονο θέατρο σκιών, ας το πούμε έτσι απλά.

Τη μουσική υπογράφουν ο Διονύσης Σαββόπουλος και ο Ψαραντώνης. Μιλήστε μας για αυτό το ιδιαίτερο ταίριασμα.

Αυτό είναι το πρώτο τους αντάμωμα, η πρώτη φορά που τραγουδάνε μαζί. Συμμετέχουν στην ταινία με μεράκι και με τα ιδιαίτερα τους ταλέντα και τη φωτίζουν με τη χάρη τους. Ήταν οι καταλληλότεροι για τον ρόλο και γι αυτό ακριβώς τους προτείναμε συνεργασία, όχι για να μαζέψουμε ονόματα. Κι αυτό τελικά νομίζω αποτυπώθηκε στην ταινία. Να σημειώσω εδώ ότι συμμετείχαν εθελοντικά, όπως όλοι οι συντελεστές της ταινίας, χωρίς οικονομική ανταμοιβή.

Πόσο εύκολο είναι για έναν δημιουργό να πραγματοποιεί μια παραγωγή που ονειρεύεται στις σημερινές δύσκολες συνθήκες; Σας πήρε αρκετό καιρό ο σχεδιασμός της;

Η ταινία όπως σου είπα και στην αρχή μας πήρε 5 χρόνια να ολοκληρωθεί. Δύσκολες ξε-δύσκολες οι συνθήκες, πάντα βρίσκεις λίγο κουράγιο να το διασκεδάσεις το πράμα. Πέρασαμε πολύ όμορφα και ζεστά φτιάχνοντας αυτή την ταινία -ντάξει, πέσανε και μερικές χιλιάδες μπινελίκια- και τέλος πάντων... θα το ξανακάνουμε

Σκέφτεστε να ασχοληθείτε περισσότερο στο μέλλον με τον κινηματογράφο;

Κινηματογράφος σ' αυτά που γίνονται μόνο με τον κινηματογράφο και ζωγραφική σ' αυτά που γίνονται μόνο με τη ζωγραφική.

Είστε από την Κρήτη. Πόσο έχετε επηρεαστεί σαν καλλιτέχνης από τον τόπο καταγωγής σας ;

Η Κρήτη είναι τόπος ευλογημένος, «πετάς πέτρα και φυτρώνει δεντρό» που έλεγε και η προγιαγιά μου η Μαρία. Αυτή τη «βεντέμα» του τόπου λοιπόν την κουβαλάνε και οι άνθρωποι και περνάει και στη δουλειά τους, όποια κι αν είναι, άρα και στη δική μου. Είμαστε «μπόλικοι» ας το πούμε έτσι.

Ν' αρπάξω εδώ την ευκαιρία να πω και κάτι που μ' απασχολεί τελευταία. Ο Κούνδουρος λέει ότι δεν έχει και πολύ σημασία τι σε ρωτά ο δημοσιογράφος, εσύ να κάνεις μια τρίπλα -δήθεν πως απαντάς- και μετά να λες τα δικά σου! Δεν είμαι λοιπόν και πολύ χαρούμενος μ' αυτή την ακατάσχετη Κρητικολαγνεία που επικρατεί στην Αθήνα. Όπου και να πας στα Εξάρχεια σερβίρουν ρακή, ντάκο και γραβιέρα συνοδεία δήθεν παραδοσιακής Κρητικής μουσικής. Αυτά δεν τα λέω μόνος μου, έχω κλέψει και μερικά λόγια του Αποστολάκη του Χαΐνη. Προτείνω λοιπόν λίγο μάζεμα, τουλάχιστον από τη μεριά των Κρητικών γιατί θα τους περάσει μια μέρα των Αθηναίων η πολύ αγάπη και θα φάμε τα μούτρα μας. Παιδιά, η ρακή δεν είναι η ίδια άμα την πίνεις έξω απ' το νησί, πάρτε το χαμπάρι! Το μέτρο το βρίσκει κανείς βορειότερα. Η αγάπη των Θεσσαλονικιών και των Ποντίων για την Κρήτη είναι αυθεντικότερη, αρχαιότερη και αμοιβαία. Εγώ είμαι Πασοκτζής, να σου δώσω ένα λόγιο παράδειγμα.

Θα μπορούσατε να μας πείτε μια φράση από την ταινία που σας αντιπροσωπεύει;

«Αυτόν τον τάφο δεν τον αλλάζω με κανένα άλλο τάφο που στέκει ακίνητος!», το λέει ο Μισέλ Αρντάν όταν ο πλοίαρχος Νίκολ τον προειδοποιεί ότι η οβίδα στην οποία επιβιβάζονται για να εκτιναχτούν στη σελήνη μπορεί να γίνει ο τάφος τους!

Μια ευχή σας για το καλλιτεχνικό μέλλον της χώρας μας.

Να είμαστε τυχεροί, όλα τα άλλα τα έχουμε!